

Vlaams
Parlement

vergadering **C231**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 19 mei 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het introduceren van een stage in de tweede graad van het beroepssecundair onderwijs – 1961 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Jenne De Potter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uniforme registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs – 1962 (2015-2016)	9
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uitspraak van het Grondwettelijk Hof over de positie van gastprofessoren – 2083 (2015-2016)	14
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de universitaire samenwerking met Israëlische entiteiten – 2089 (2015-2016)	16
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het actieplan van de Moslimexecutieve inzake het islamonderwijs – 2098 (2015-2016)	19
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het delen van persoonsgegevens inzake thuisonderwijs – 2100 (2015-2016)	25

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het introduceren van een stage in de tweede graad van het beroepssecundair onderwijs – 1961 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik was niet de enige die op 15 april op de uitnodiging is ingegaan voor de activiteit die de Vlaamse Scholierenkoepel organiseerde om weer een dag leerling te worden. Net zoals u, heb ik mij samen met een aantal collega's uit de commissie die dag weer even leerling gevoeld. Het was een ideale gelegenheid om ook met leerlingen uit het secundair onderwijs het gesprek aan te gaan. Die gesprekken leverden boeiende vragen en discussies op. Ik heb er trouwens een van meegenomen en heb ze een paar weken geleden bij de voorstelling van de Onderwijs Spiegel aan de inspecteur-generaal gesteld. Hij antwoordde daar positief op. Het was namelijk de vraag of bij doorlichtingen telkens de mening van leerlingen zou worden gevraagd.

Een andere pertinente vraag leg ik u vandaag voor. Het betreft een vraag die ik kreeg van leerlingen van de tweede graad van het beroepssecundair onderwijs. Vroeger had misschien iedereen in een klas eenzelfde leeftijd, maar nu zijn dat gemengde groepen. In de klas waar ik te gast was, waren er leerlingen van vijftien, zestien en zeventien jaar. De belangrijkste vraag van die dag was: waarom zitten wij in het beroepssecundair onderwijs en mogen we nog geen stage doen in het eerste jaar van de tweede graad?

In de conceptnota duaal leren van 2015 staat dat arbeidsrijpe jongeren stage zouden moeten kunnen lopen vanaf de tweede graad, dus vanaf 15 jaar. Dit zou ook mogelijk moeten zijn in de proefprojecten die volgend jaar starten in 35 scholen. Ik heb het voorrecht dat ook een busoschool van mijn stad zal kunnen starten.

Minister, bent u zelf ook al gevat door deze vraag? Zou dat het bso niet aantrekkelijker kunnen maken voor de leerlingen? Hoever staat de uitrol van de conceptnota Duaal Leren, waarin dit principe vervat zit? Zijn er in de proefprojecten die volgend jaar starten, ook scholen en studierichtingen opgenomen die stages gaan organiseren voor leerlingen uit de tweede graad bso, of voor de leerlingen van die leeftijdsgroep mocht het buso betreffen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, de vraag om al in de tweede graad stage te lopen of te kunnen werken met andere vormen van leren op de werkvloer, is zeker actueel en kan zeker bijdragen tot een aantrekkelijker imago van onze arbeidsmarktgerichte opleidingen. Ik had gisteren jongeren op bezoek die een wedstrijd van MNM hadden gewonnen en die creatieve ideeën mochten spuien. Ook daar was een van de meest gedane voorstellen om sneller de praktijk te kunnen opsnuiven.

De regelgeving staat vandaag stages vanaf de tweede graad effectief toe. Er bestaat dus een regelgevend kader dat scholen perfect in staat stelt om dergelijke stages te organiseren. Vanaf het moment dat jongeren 15 jaar zijn en niet meer voltijds leerplichtig, kunnen ze stage lopen. De scholen moeten er wel altijd over waken dat de leerplandoelstellingen gehaald worden. De scholen zelf moeten nagaan of ze stages in de tweede graad al opportuun achten of nog niet. Collega De Ro, ik stel samen met u vast dat de leerlingen het in elk geval opportuun achten.

De uitrol van de conceptnota wordt gefaseerd aangepakt. U hebt zelf verwezen naar de start van het project 'Schoolbank op de werkplek' volgend jaar. Dat is de échte test voor duaal leren. Het proefproject wordt zeer intensief voorbereid met alle betrokken actoren. We hebben met VDAB en SYNTRA al een aantal vormingssessies gegeven voor de leerkrachten van de deelnemende scholen. Deze vormingssessies staan voornamelijk in het teken van screening, loopbaanbegeleiding en intake en matching van leerlingen. Als leerlingen in het systeem willen stappen, moet je ook zorgen dat er wat matching is met het bedrijf waar ze een deel van hun tijd zullen doorbrengen.

Vanuit de beleidsdomeinen Werk en Onderwijs is ook al een brede infosessie gegeven over dit proefproject. Er zijn werkgroepen rond de ontwikkeling van de standaardtrajecten. Als we willen starten, moeten we eerst al zeven standaardtrajecten klaar hebben voor de start van het proefproject. Daarna volgt de algemene methodologie. Die proefprojecten zijn cruciaal om het welslagen van het duaal leren in de toekomst voor te bereiden.

Een andere grote stap die is genomen, is het ontwikkelen van het eengemaakte statuut alternerend leren. Dit eengemaakte statuut zal volgend jaar niet alleen worden gebruikt binnen het proefproject duaal leren, maar zal ook in de plaats komen van het grootste deel van de tewerkstellingsovereenkomsten binnen het huidige stelsel voor leren en werken. Hiervoor is ook in een aantal infosessies voorzien voor de scholen en de sectoren. We proberen stroomlijning te krijgen in de communicatie naar alle partners, maar dat is niet evident. Leren en werken bestond al. Je had het industrieel leerlingenwezen. De vergoedingen zijn anders. Alle regelingen voor de jongeren zijn anders. Dat stroomlijnen is gemakkelijk gezegd en vrij logisch, maar vrij moeilijk om te realiseren in de praktijk.

Het proefproject zelf richt zich op de derde graad. Het gaat om de studierichtingen Elektromechanische technieken duaal, in tso, Elektrische installaties duaal, in bso, Chemische procestechnieken, in Se-n-Se, Ruwbouw duaal, in bso, dbso en leertijd, Groenaanleg en -beheer duaal, in buso en Zorgkundige duaal, in bso, dbso en leertijd. Voor de elektromechanische technieken gaan we volgend schooljaar vooral inzetten op het voorbereiden van leerlingen in de tweede graad. Daar starten we een jaar later. We gaan volgend jaar leerlingen in de tweede graad klaarmaken om erin te stappen omdat het onmogelijk was om die leerlingen die sprong nu te laten maken. Wij willen een aantal initiatieven nemen om leerlingen voor te bereiden op een instap in het duaal leren. Ze zullen ook al stages krijgen. Deze richting is het interessantste om nu te volgen omdat we volgend jaar niet effectief starten in de derde graad maar wel volop investeren in de prestart in de tweede graad door de leerlingen al stages te laten doen.

Mijnheer De Ro, los van het duaal leren, kunnen scholen die dat wensen, al perfect stages organiseren in de tweede graad.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, gelet op het feit dat scholen dat al kunnen maar ik en ook u van heel veel leerlingen van de tweede graad die vraag te horen krijgen, verbaast het me een beetje dat een proefproject nog niet kon. U hebt gezegd dat het niet mogelijk was vanwege een aantal redenen. Ik heb niet alles kunnen volgen, maar ik zal in het antwoord ongetwijfeld informatie krijgen.

Voor de collega's die de stage hebben gedaan in aso, wil ik dit even meegeven. Mijn buddylerling was een 15-jarige leerling die met een aantal leeftijdsgenoten een bedrijfje heeft opgezet. Ze hosten een tweehonderdtal websites en zijn bezig met het zoeken van klanten, het factureren en het stellen van een aantal handelingen die veel mensen die nadien doorstromen naar het hoger onderwijs, pas voor de eerste keer zullen doen als ze 23 of 24 jaar zijn. Zij zijn daar nu al

mee bezig. Ze zijn verplicht binnen de leerplicht om zich elke dag naar hun school begeven, waar ze leren over beroepen en powerpoints zien over hoe het beroep eraan toegaat en wat er in ateliers gebeurt.

Dit moet bijna een oproep zijn aan iedereen die onderwijs inricht om zeer goed te luisteren naar het signaal dat u vandaag geeft, minister, dat de regelgeving absoluut niet verbiedt om dat met leerlingen van de tweede graad te doen en om daarin de komende jaren grote stappen te zetten. Als de redenering opgaat dat een aantal leerlingen zich naar het begin van de tweede graad sleept, om dan eindelijk arbeidsmarktgerichte opleidingen te volgen en dan nog steeds theoretisch onderwijs te moeten ondergaan in plaats van effectief op de werkvloer daarover te kunnen leren, dan zullen we nog veel meer schoolmoeë kinderen ontmoeten. Ik juich toe dat dat er komt via het duaal leren in het tweede jaar. Ik wil onderstrepen dat ik bij de leerlingen daarover nog geen enkele tegenstem heb gehoord.

Minister, klopt het dat een aantal scholen die zich hebben opgegeven voor het proefproject, er ondertussen zijn uitgestapt? Klopt het dat ze dat doen omdat ze vinden dat er te veel gewicht wordt gelegd bij SYNTRA in dit dossier in plaats van bij het onderwijs?

Ik leg de link naar de vraag die gisteren in de plenaire is gesteld. De voorzitter heeft op het einde van de vergadering ons gevraagd om bij hoogdringendheid duaal leren rechtstreeks naar de plenaire te brengen en niet naar de commissie. Ik was daar niet van op de hoogte maar dat kan aan onze interne communicatie liggen. Ik kijk naar de collega's van meerderheid en oppositie. Voor een dergelijk belangrijk dossier lijkt het me toch van belang dat zowel de commissie Onderwijs als de commissie Economie, die destijds de hoorzittingen georganiseerd hebben, zich daar minstens even over kunnen buigen en over discussiëren. Maar er kan perfect een reden zijn, bijvoorbeeld dat we anders te laat zijn of iets dergelijks. Het zou wel een beetje spijtig zijn. Dit is een randbemerking. Mijn basisbemerking is dat er voor 15-, 16- en 17-jarigen – je moet maar eens kijken naar de leeftijden van kinderen in de tweede graad bso – veel te weinig praktijk is, en omzeggens geen op de werkvloer. Daar moeten we met zijn allen aan werken.

Minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mijn ervaring in het bso is iets ruimer dan één dag, collega. Ik ben blij dat u inspanningen hebt gedaan om dat te volgen. Wij treden absoluut de stelling bij dat praktijkervaring belangrijk is. Als we extra stages invoeren, moeten we er wel voor zorgen dat we kwaliteitsvolle stageplaatsen kunnen blijven aanbieden. Ik verwijs naar OD XXIV. Daarin is gezegd dat in alle tso-opleidingen stages moeten komen. We hebben een aantal tso-opleidingen waar in de derde graad nog geen stage is. De toenmalige decreetgever heeft gezegd dat te zullen doen, maar ook de haalbaarheid te zullen bekijken. Een stage is zinvol als ze op een kwaliteitsvolle manier kan gebeuren. Als die stage zich beperkt tot een vorm van bezoek, dat ik dan wat oneerbiedig 'een dierentuinbezoek' noem, is dat niet de stage waar de leerlingen op doelen. Ik wil vragen om bij de verdere uitrol te zorgen voor kwaliteitsvolle, participerende stages. Dan kunnen we afspreken met het werkveld dat er voldoende aanbod blijft en niet dat bepaalde studiegebieden en -richtingen plots geen stageplaatsen meer vinden omdat er andere in de plaats komen. Dat is de enige bekommernis die ik wil meegeven.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, inpikkend op de bezorgdheid van collega De Ro, wil ik de raad meegeven om eventueel, al is het maar informeel, de plenaire vergadering wat betreft het luik over duaal leren, een gesprek te laten hebben.

Dat is een belangrijke materie. Als het technisch niet mogelijk is om daar een commissievergadering over te organiseren, dan zou er minstens informeel een gesprek over moeten zijn, zodat we zo veel mogelijk op dezelfde golflengte zitten.

Ik heb met aandacht geluisterd naar de vraag van collega De Ro. We moeten opletten dat we stage in enerzijds het voltijds onderwijs en anderzijds in het alternerend leren, duaal leren en leren op de werkvloer niet vermengen. Ook juridisch hebben die twee vormen een andere betekenis.

Vanuit mijn contacten en vroegere ervaringen ben ik het wel eens met collega Daniëls dat er niet altijd voldoende kwaliteitsvol aanbod is om alle jongeren op stage te sturen die men een stageplaats wenst te geven.

Ik vind het belangrijk, zoals nu trouwens het geval is, dat scholen en schoolbesturen zelf kunnen beslissen om al of niet stages te organiseren voor de tweede en de derde graad, onder de voorwaarden die de minister heeft genoemd.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, ik sluit me aan bij de collega's die zeggen dat een aantal dingen in het kader van duaal leren best voor de plenaire in de commissie worden besproken. Ik denk dat daar goede argumenten voor zijn, ook vanop het veld. De stakeholders binnen de SERV en de vakbonden hebben zeker nog een waardevolle inbreng te doen. Daar gaat het Bureau maandag over, zo heb ik gisteren in de plenaire begrepen. Dat krijgt daar zijn beslag. Anders moeten we maar een extra commissievergadering organiseren zodat we het nog inhoudelijk kunnen bespreken. Dat zou een goede zaak zijn.

Wat betreft de vraag van collega De Ro, denk ik dat ook het nieuwe stelsel van duaal leren een volwaardig onderdeel moet zijn van het secundair onderwijs, ook van het hervormde secundair onderwijs. In die zin sluit ik eerder aan bij de oproep van collega De Ro, die zo veel mogelijk praktijkervaring, stages en werkplekleren wil, niet alleen in het beroepsonderwijs maar ook in het tso en het aso, die in de toekomst waarschijnlijk niet meer zullen bestaan als onderscheiden benamingen aangezien we de tussenschotten willen wegwerken in het kader van het masterplan secundair onderwijs.

Op dit moment is er effectief een kwaliteitsprobleem bij veel stageplaatsen en werkplekleren. We zullen dat niet oplossen door minder stage te hebben. Integendeel, we gaan dat net oplossen door te investeren in de begeleiding van de trajecten op de werkvloer, om op die manier het praktijkgericht leren, zowel op de schoolbank als in de samenleving of op de arbeidsmarkt, te versterken. Dat is een must voor het onderwijs van de 21e eeuw, waar niet alleen burgers voor de samenleving worden gevormd maar ook talenten voor de arbeidsmarkt.

De voorzitter: Collega's, het is voor ons perfect mogelijk om de decreten volgende week in de commissie te behandelen maar het vraagt ook nog wel tijd vooraleer het plenair kan worden afgehandeld. Als we kijken naar de data waarop de projecten moeten worden opgestart en de procedures die nadat het in het parlement is goedgekeurd, nog moeten worden gevolgd, dan wordt het zeer moeilijk om die timing te halen. Daarom heeft het Bureau zelf de vraag gesteld om het rechtstreeks plenair te behandelen. Ik herinner me nog dat we in 2007 het decreet Leren en Werken rechtstreeks plenair behandeld en goedgekeurd hebben. Dat was ook een ingrijpend decreet, maar vanwege de timing hebben we dat ook zo gedaan.

Dat is de situatie. De minister zal daar zelf ook een antwoord op geven met concrete informatie.

Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Dat argument heb ik nog al gehoord, maar veel organisaties op het terrein laten wel weten dat er een zeer intensief traject van twee jaar met heel veel participatie en inspraak aan voorafgegaan was. Op dit moment zou dat zeker niet voldragen zijn en roept men toch eerder op om het ten gronde verder te bespreken voor men 'head over heels' overgaat tot een goedkeuring. Het draagvlak zou eerder beperkt zijn.

De voorzitter: Ik heb gisteren van de voorzitter begrepen dat dit maandag opnieuw op de agenda van het Bureau staat en dat daar verder zal worden bekeken hoe dit zal worden behandeld in het parlement. Voor de agenda van de commissie is het echter geen probleem om hier snel samen te zitten.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wat de begrippen betreft, stel ik vast dat we een heel breed debat krijgen. Ook in de toekomst zal er een verschil blijven tussen stages en duaal leren. In een van de regels die vrij talrijk zijn in Onderwijs, staat dat we gefaseerd een uitrol willen, dat alle jongeren die in de derde graad van het tso en bso onderwijs volgen, stages gaan doen. Daar wordt nu al de vraag gesteld of het wel zinvol is om aantal dagen stages te beperken. Dat heeft echter niets te maken met duaal leren.

Eigenlijk was de teneur van uw vraag vooral ervoor te zorgen dat veel leerlingen proeven van de realiteit op het terrein. En dat is dan inderdaad niet, zoals de heer Daniëls zegt, langs de voordeur binnen, een wandeling door het gebouw en opnieuw naar buiten. Het is proeven van de praktijk in het veld en van het werkgerelateerde.

We willen dat overal voor het vijfde en zesde middelbaar. We zien echter dat er een probleem is met het aantal plaatsen, en dan vooral het aantal kwalitatieve plaatsen. Dat is ook de reden waarom we dit voorzichtig uitrollen. Ik wil zo veel mogelijk jongeren kwalitatieve plaatsen aanbieden, maar dat staat dus los van het dossier duaal leren.

Dat is ook mogelijk in de tweede graad, maar daarbij moeten we ook naar de schoolse context kijken. Technische scholen die zeer uitgebreide netwerken hebben met bedrijven en die gemakkelijk stageplaatsen vinden voor vijfde- en zesdejaars, kunnen al eens uitbreiden naar vierdejaars. Ik ben voorstander van veel stages van een aantal dagen, zodat de leerlingen kunnen zien hoe het eraan toegaat op de werkvloer. Dat is het eerste luik waar we het over eens zijn, en wat mij betreft, kan men daar niet vroeg genoeg mee beginnen. Ik zie dat sommige leerlingen al in de lagere school de werkplekken gaan bekijken en met beroepen bezig zijn. Het is goed dat zij daar op jonge leeftijd van proeven en dat dit stelselmatig wordt opgebouwd in het secundair onderwijs. De plaatsen moeten echter kwalitatief zijn. Het zijn ook geen schoolreizen; het gaat erom dat de leerlingen de realiteit leren kennen.

Daarnaast is er het dossier over het duaal leren. Bij duaal leren haalt men het diploma secundair onderwijs door een deel van de tijd op de schoolbanken door te brengen en een ander deel van de tijd op de werkvloer. School en werkplaats moeten elkaar bevruchten, zowel wat de theorie als de praktijk betreft. Dat betekent dat ook de werkplaats een plek wordt maar men theorie krijgt, zij het niet op een schoolse manier. We hebben afgesproken dat er niet alleen wordt gewerkt op de werkplek en niet alleen wordt geleerd op de schoolbanken, en dat geïntegreerde geheel zorgt ervoor dat men zijn diploma haalt.

De weg daarnaartoe is indrukwekkend. Toen ik samen met minister Muylers voor die uitdaging stond, dacht ik dat het een makkie was en dat alles snel kon

worden geregeld. We stellen echter vast dat de cultuurverschillen tussen onderwijs en werk vrij groot zijn. Ook de cultuurverschillen tussen de leertijd bij SYNTRA en het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) zijn groot. De jongeren die dbso volgen, hebben niet allemaal dezelfde potentie om te leren. Een groep jongeren in het dbso is vandaag helemaal niet arbeidsrijp, maar volgt toch deeltijds onderwijs. Voor hen worden ook geen werkplekken gevonden. Een op vijf jongeren heeft effectief een werkplek terwijl vier op vijf er geen hebben. Ofwel zijn ze arbeidsrijp, maar zijn er geen beschikbare werkplekken, ofwel zijn ze niet arbeidsrijp, en kunnen ze het ook niet aan.

Een andere nieuwigheid is dat ook in het voltijds beroepssecundair onderwijs een aantal scholen meestappen in het duaal leren.

Mijnheer De Ro, er zijn inderdaad een aantal scholen die hebben afgehaakt omdat ze het een enorme cultuurschok vinden. Dat geldt ook voor de bedrijven: ook zij vinden dit een cultuurschok. Op het eind van de rit krijgen de leerlingen immers een diploma dat evenwaardig moeten zijn, of zij nu voltijds beroepssecundair onderwijs hebben gevolgd dan wel deeltijds of via de leertijd. Vandaar dat er toch wel wat werk aan de winkel is. Minister Muyters had liefst meteen al een aantal technische richtingen meegenomen, maar dat gaat niet, dat moet stapsgewijs gebeuren.

De heer De Meyer zei net dat we dat decreet grondig moeten kunnen bespreken, en ik ben het daar volkomen mee eens, maar het zou wel goed zijn dat we op 1 september kunnen starten. Het is nu mei en alle adviesprocedures zijn doorlopen. We hebben een bekrachtigingsdecreet nodig voor de pilootprojecten – dat is iets makkelijker – maar daarnaast hebben we een decreet altemnerende opleiding nodig ter vervanging van het industrieel leerlingenwezen waarvoor we, als gevolg van de staatshervorming, vanaf 1 september geen juridische basis meer hebben. Het is dan ook elementair dat dit decreet wordt goedgekeurd voor het reces. Zo niet, hebben we geen juridische basis om te starten en vallen we terug op de oude regeling wat we net willen vermijden. We hebben immers al heel veel geïnvesteerd in die scholen en bedrijven.

Kwaliteitszorg zal cruciaal zijn. We willen dan ook leren uit de proefprojecten. Voor een aantal zaken zoals de kwalificatie van begeleider op de werkvloer vragen de bedrijven niet te veel voorschriften, maar daartegenover staat dat scholen wel de zekerheid willen dat het gaat over kwalitatieve mensen. En dan kunnen we kiezen: ofwel maken we een catalogus van alle voorwaarden waaraan moet worden voldaan, met het risico dat niemand daaraan voldoet, ofwel laten we in het kader van de proefprojecten bedrijven zelf zoeken wat de ideale manier voor bijscholing is.

Die zaken moeten we geregeld krijgen om de proefprojecten te kunnen starten. Dan volgt er een evaluatie, en hoop ik dat de trein op gang is gekomen. We mogen echter de sprong niet onderschatten die we maken door die stelsels te willen harmoniseren, door het voltijds secundair onderwijs te willen opnemen in het duaal leren en door het deeltijds beroepssecundair onderwijs toch een plaats te willen blijven geven in de toekomst voor jongeren die duaal leren volgen en voor jongeren die niet in staat zijn om duaal leren te volgen omdat ze niet arbeidsrijp zijn. Het is dus een complexe context die heeft geleid tot de huidige situatie.

Voor de scholen die hebben afgehaakt, hebben we vervangscholen gevonden. De groep scholen blijft dus even groot. Hoedje af voor de scholen die daar nu instappen, want het gaat wel over innovatie. In Duitsland bestaat daarover een grote traditie, maar daar bestaat ook die cultuur. Daar betaalt men voor jongeren die in het systeem stappen. Bij ons moet alles nog starten. We willen echter wel bouwen op de rijke ervaring ter zake bij SYNTRA en bij de centra deeltijds leren.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Het is wel duidelijk dat dit juridisch sluitend moet zijn en dat het over kwaliteit moet gaan. Het is inderdaad niet de bedoeling om binnen te komen langs de voordeur en buiten te gaan via de achterdeur of een andere uitgang. Dat is ook de vraag van jongeren. Het gaat niet over een dagje of twee stage. Die jongeren willen proeven, deelnemen en leren op andere plekken dan waar ze nu leren.

Tot slot wil ik verwijzen naar de grafiek en de cijfers die we hebben gekregen van de Onderwijsinspectie over de betrokkenheid en tevredenheid van leerlingen. Daaruit bleek dat de tevredenheid van 16-, 17 en 18-jarigen in het dbso een stuk hoger ligt. Dat zou ook het geval zijn in het buitengewoon secundair onderwijs. We moeten daar ook lessen uit trekken.

In het dossier van duaal leren zitten een aantal goede elementen om hier over een tweetal jaren al verbetering te zien. Hopelijk trekken we ook uit de proefprojecten de nodige lessen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil nog een nuance maken. De inspectie heeft er ook onmiddellijk bij gezegd dat het dbso en het buso iets meer zwart-wit denken. Het is dus goed of slecht. De zelfwaardering ligt hoog, maar ze halen wel moeilijker de einddoelen. Volgens de inspectie mogen we dat niet te letterlijk interpreteren en moeten we rekening houden met het feit dat het gaat over een ander type jongeren.

Mevrouw Gennez, wat die schotten betreft, hebben we wel toegestaan dat scholen in de toekomst doorstroomscholen, domeinscholen of campuscholen kunnen zijn. Dat staat wel los van het debat over de stages die overal interessant kunnen zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jenne De Potter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uniforme registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs – 1962 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Al op 15 april 2008 formuleerde de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) een advies waarbij de noodzaak werd aangegeven om in het hoger onderwijs tot een eenvormige en transparante registratie te komen van de kansengroepen. Het gaat dan bijvoorbeeld over studenten met een functiebeperking, een leerstoornis, een moeilijke thuissituatie enzovoort.

De Vlor zette toen een aantal voorwaarden op een rij voor een succesvolle registratie en stelde een minimaal registratiesysteem voor waarmee alle kansengroepen gevat konden worden. In februari 2009 concretiseerde de Vlor dit advies in een handleiding.

In een volgend en recenter advies van 21 april 2015 hernam de Vlor zijn advies voor een uniforme registratie en actualiseerde hij zijn voorstel uit 2008, dit onder meer vanuit de overweging dat een uniforme en transparante registratie nodig is met het oog op het uittekenen van het diversiteitsbeleid binnen een instelling, maar ook om op Vlaams niveau de evoluties op te volgen van kansengroepen aan het hoger onderwijs. Die registratie moet er ook voor zorgen dat studenten niet telkens opnieuw attesten moeten aanvragen wanneer ze van instelling veranderen.

Minister, uit een persbericht van u van 21 april 2016 – waarin tot onze tevredenheid en de tevredenheid van velen ook een bijkomende investering van 2,5 miljoen voor sociaal beleid in het hoger onderwijs werd aangekondigd – werd duidelijk dat u zich achter de vraag van de Vlor schaart om tot zo een meer uniforme registratie over te gaan. U gaf aan dat u samen met de hogescholen en universiteiten snel tot zo'n uniforme registratie wilt komen, in de eerste plaats omdat dit de student ten goede komt maar ook omdat dit relevante beleidsinformatie oplevert.

Minister, plant u initiatieven om de beoogde uniforme registratie mogelijk te maken en zo ja, welke? Hebt u daarover al formele of informele afspraken gemaakt met de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR), de Vlaamse Hogescholen Raad (VLHORA) en de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR)? Acht u een decretale verankering noodzakelijk?

Zijn er, gelet op de relevante beleidsinformatie die een uniforme registratie kan opleveren, instrumenten beschikbaar die toelaten dat een centrale bundeling van registratieresultaten vlot en zonder extra planlast voor de instellingen mogelijk wordt?

Kunt u zich vinden in de studentengroepen en de definitie ervan die de Vlor in zijn advies van 21 april 2015 als 'te registreren' voorstelt?

Welke meer concrete meerwaarde ziet u in een uniforme en centrale registratie voor de student, voor de instellingen hoger onderwijs en voor de overheid?

Aan welke voorwaarden moet voldaan worden om, gelet op de gevoelige gegevens die worden geregistreerd, de privacy van de studenten te garanderen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, het pleidooi van de Vlor voor een uniforme registratie is ook mijn pleidooi. Ik ondersteun dat bijzonder graag. Dat is ook de reden waarom ik aan de communicatie over de 2,5 miljoen euro die dit jaar wordt vrijgemaakt voor de studentenvoorzieningen (stuvo's) in het hoger onderwijs, onmiddellijk gekoppeld heb dat het voor mij belangrijk is dat die uniforme registratie er komt. Die levert niet alleen relevante beleidsinformatie, maar komt ook de student ten goede. Een uniforme manier van registreren kan een vermindering van de planlast betekenen voor de studenten en de instellingen.

Het is met het oog op die planlast dat we in het verleden ook altijd naar de vraag tot registratie hebben gekeken en gepleit hebben voor een draagvlak bij de instellingen. Het advies van de Vlor komt samen met twaalf attesteringsbundels voor de verschillende categorieën. Dat lijkt op het eerste gezicht – en ik druk mij voorzichtig uit – het tegenovergestelde van planlastvermindering, maar je kunt de planlast reduceren als je ervan uit kunt gaan dat studenten zo'n formulier voortaan maar één keer moeten invullen. Als een student zich bijvoorbeeld in één instelling laat attesteren voor een bepaalde functiebeperking, dan kan een andere instelling die informatie overnemen als die student van instelling verandert.

Er zijn daarbij voor mij wel drie aandachtspunten, collega's. Ten eerste: een student kan nooit verplicht worden om zich te registreren. Een student hoeft niet kenbaar te maken dat hij of zij tot een of andere categorie behoort. Dat is ook een van de redenen waarom je de registratie van kansengroepen volgens mij niet kunt gebruiken om er een financieringssysteem op te baseren, wat trouwens noch de instellingen, noch de Vlor vragen.

Ten tweede: uniforme registratie impliceert niet dat studenten ook uniforme aanpassingen krijgen. Sommigen verwachten dat het gebruik van dezelfde attesten ook moet leiden tot krek dezelfde examenfaciliteiten. Het toekennen van de faciliteiten is de autonomie van de instellingen. Dat is ook logisch, omdat het,

conform het VN-verdrag, moet gaan over redelijke aanpassingen. Dat betekent: aanpassingen die afgestemd zijn op de specifieke context – bijvoorbeeld de instelling of de opleiding – en dus per definitie niet uniform en voor heel Vlaanderen opgelegd zijn.

Ten derde: ook bij de verdere uitrol wil ik samen met de instellingen in de gaten houden dat de planlast minimaal blijft. Dat wil zeggen dat we bijvoorbeeld categorie per categorie moeten nagaan of het gaat om gegevens die we al in andere databanken hebben. Zo heeft het geen zin om studenten verklaringen op eer te laten ondertekenen als we de benodigde gegevens al perfect uit bepaalde databanken kunnen halen. Op dat moment moeten we voor het laatste kiezen, er wel rekening mee houdend dat we de privacy altijd moeten respecteren.

Er loopt overleg over de uniforme registratie met VLIR en VLHORA. Op 13 april is het sociale beleid op de agenda geplaatst van het regelmatige overleg dat ik had met de rectoren en de algemeen directeurs binnen de VLUHR. Ik heb hen daar ook melding gemaakt van de 2,5 miljoen euro rond de stuvo's, maar meteen ook gevraagd dat men daar onder elkaar een akkoord over zou sluiten, dat de manier van registreren uniform zou zijn en dat men zou samenwerken.

Er waren daarnaast ook al besprekingen binnen de VLIR, waar men een charter heeft opgesteld voor de registratie, en binnen de VLHORA, waar men bekijkt hoe ze van het VLIR-charter een VLUHR-charter kunnen maken. Op 14 maart 2016 hebben zij ook al overleg gehad met mensen van mijn administratie over de technische aspecten. Ook het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) is erbij betrokken.

De volgende stap is nu alle betrokkenen samenbrengen om de nodige afspraken te finaliseren. Het Departement Onderwijs en Vorming moet daartoe zeer binnenkort samen met mijn kabinet initiatief nemen.

In de beschrijving van de doelstellingen van de Databank Hoger Onderwijs geeft het decreet nu al een voldoende brede basis om tot registratie over te gaan. Artikel IV.90 van de codex verwijst immers al naar de volgende zaken. Ten eerste: het opvolgen van studieloopbanen. In die context zien we het meenemen van gegevens voor studenten die van instelling veranderen. Ten tweede: het verzamelen van statistisch materiaal. En ten derde: de voorbereiding, monitoring en evaluatie van het overheidsbeleid.

De codex laat ook toe dat de Vlaamse Regering verdere regels vastlegt omtrent de registratie en validatie in de databank. Momenteel lijkt er geen noodzaak om meer specifieke zaken extra in te schrijven. In het Vlor-advies van 21 april is er al sprake van een minderheidsstandpunt dat die verankering afwijst. Het doel dat we met de registratie voor ogen hebben, vereist alvast niet dat we de registratie nauwgezet decretaal vastleggen. Dat zou alleen nodig zijn als de registratie bijvoorbeeld ook zou moeten dienen voor de financiering of de automatische rechten, maar dat is niet de bedoeling.

Er is terughoudendheid om dat te gaan verankeren, omdat je geen flexibiliteit meer over zou hebben in de manier waarop je gaat registreren. Voor mij is het van belang dat we dat charter hebben en dat iedereen zich sowieso vrijwillig engageert om dat op dezelfde manier te gaan doen.

De Databank Hoger Onderwijs (DHO) is de plaats waar alle informatie over studenten gebundeld wordt. Het zijn de instellingen die daarin gegevens opladen. De vernieuwde versie van de databank bevat ook een veld waarin je informatie over kansengroepen kunt opladen. Daar is dus technisch al in voorzien. Het is een instrument waar onze instellingen zeer vertrouwd mee zijn. De afspraken die we nu moeten maken, gaan dus over hoe alle instellingen op een uniforme wijze gebruik zullen maken van het veld. Daarover ging het overleg op 14 maart.

Het advies van de Vlor beschrijft in totaal twaalf categorieën van kansengroepen. Het VLIR-charter is daarop verder gegaan en spitst zich nu toe op negen categorieën, met behoud van de definities die de Vlor heeft opgesteld. De categorieën waar men voorlopig niet mee aan de slag gaat, zijn die categorieën die veeleer onderwijskundig zijn, bijvoorbeeld de vooropleiding van studenten in het secundair of het feit dat men herintreder is in het hoger onderwijs.

Men start dus met de sociale achtergrondkenmerken. Dat zijn: functiebeperkingen, migratieachtergrond, nieuwkomers, anderstaligheid en meertaligheid, werkstudenten, beursstudenten, bijna-beursstudenten, studenten uit een kort-gechoold of middengeschoold milieu. Het is nu een kwestie om heel concreet te bekijken welke categorieën we het best vanaf wanneer uniform kunnen gaan registreren.

Er is al een hoop informatie sowieso beschikbaar in de databank, bijvoorbeeld omdat ze al meetellen in het financieringssysteem – dat zijn dan de beursstudenten, de werkstudenten en de functiebeperkingen – of omdat we gewoon de informatie al hebben, bijvoorbeeld de nationaliteit van de student.

Op basis van het Vlor-advies is het nu een kwestie van verfijnen. Verfijning is bijvoorbeeld aangewezen omtrent de functiebeperkingen, die op dit ogenblik op basis van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) worden meegenomen. Daarover is al een discussie gevoerd naar aanleiding van de vraag om uitleg van collega Bertels op 1 oktober van vorig jaar.

Daarover is bij het technische overleg ook al een voorstel gemaakt van meer verfijnde waarden voor DHO 2.0, waarbij men het soort beperking gaat specificeren naar een leer- of een ontwikkelstoornis. Voor de meeste andere categorieën is de informatie zelf nog niet aanwezig in de databank, maar kunnen we wel al gaan koppelen, bijvoorbeeld met de Databank Secundair Onderwijs of de Databank School- en Studietoelagen.

Net zoals het recht van studenten om zich niet te registreren, is ook het recht van de studenten op privacy in deze materie van het grootste belang. Sowieso worden altijd de nodige adviezen en toelatingen gevraagd wanneer het informatie betreft in de databanken van de overheid. Als informatie van studenten moet worden gedeeld tussen instellingen, dan zal dat altijd mits toestemming zijn. De centrale databank maakt de uitwisseling enkel technisch gemakkelijker, maar ze geeft niet het recht aan iedereen om de gegevens zomaar te verkrijgen. Als het om beleidsinformatie gaat, dan komt die uit de 'datawarehouses'. Dat zijn afgeleide datasets uit de databanken waarin de gegevens sowieso anoniem gemaakt zijn.

Als die gegevens verkregen worden op basis van koppelingen tussen databanken, dan is ook daarvoor steeds een machtiging nodig van onze Vlaamse Toezichtcommissie (VTC). De aanvraag tot machtiging voor de databanken hoger en secundair onderwijs is momenteel bijvoorbeeld in behandeling bij die VTC. We hebben het er hier al uitgebreid over gehad.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Minister, bedankt voor uw zeer uitgebreide en zeer volledige antwoord. Ik ondersteun uw engagement en uw visie dat dit het best in overleg met hogescholen en universiteiten wordt uitgewerkt. De aandachtspunten die u naar voren schuift, onder andere dat het niet mag leiden tot een verhoging van de planlast, noch voor instellingen, noch voor studenten, en het feit dat het geen verplichting mag zijn voor de studenten, deel ik volkomen. Dat er ook aandacht wordt besteed aan de privacy, is evident, maar de manier waarop dat wordt aangepakt, lijkt mij uitstekend.

Ik geloof in ieder geval in een overlegde oplossing, die dan ook wordt nageleefd, veeleer dan een van bovenaf opgelegde regeling waarvoor elk draagvlak ontbreekt. Ik hoop dat we met redelijke snelheid en in overleg tot een oplossing kunnen komen, zodat we, in de eerste plaats in het belang van de studenten, tot een uniforme registratie kunnen komen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik heb hierover al een aantal schriftelijke vragen gesteld. In het antwoord op mijn meest recente schriftelijke vraag stond er dat het standpunt van de hogescholen binnen de VLHORA nog in voorbereiding was. Is dat ondertussen al klaar?

U gaf in uw antwoord aan dat instellingen flexibel mochten zijn in het registreren. Dat lijkt mij haaks te staan op het uniform registreren van kansengroepen. Vooral in de registratie van studenten met een functiebeperking zie ik toch wel wat problemen. We zien nu dat er een verschillende registratie is tussen de instellingen. Bij sommige instellingen kan een student met eender welk attest omtrent een functiebeperking het statuut van student met een functiebeperking krijgen, bij andere instellingen moet dat met een recent attest, nog andere instellingen vragen een hertesting. Hoe zullen we dat oplossen, om toch tot een uniforme registratie van studenten met een functiebeperking te komen?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Mijn bekommernissen gaan een beetje in dezelfde richting, minister. Als je geen uniforme registratie kunt doen, hoe kun je de zaak dan grondig bestuderen? Er moet ergens een keuze gemaakt worden. Ik heb begrip voor beide pistes. Men kan inderdaad niemand verplichten om zich te registreren. En over de privacy moet je sowieso waken. Of je nu veel of weinig registreert en veel of weinig problemen in kaart probeert te brengen, je moet altijd omzichtig omgaan met mensen hun privacy. Maar daar zijn mijns inziens wel methoden voor.

Maar wil je als instelling problemen aanpakken, wil je een echt beleid voeren op dat vlak, dan heb je toch wel grondige data nodig. Dan is het ook aan de studenten om daar op een verantwoordelijke wijze mee om te gaan. Ik vraag me af wat de studentenraden in dezen vinden, wat de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) in dezen als stelling heeft. Het is goed dat we zo veel mogelijk de kansen benutten om jongeren verder te helpen, maar ze moeten mee willen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De studentenraden zijn ook officieel vertegenwoordigd in de Vlor. Collega Soens, uw vragen zijn pertinent, maar ik dacht dat ik geantwoord had. Voor mij is die uniforme registratie van belang. Er is een charter van de VLIR, waarin bepaald wordt dat gestreefd wordt naar een uniforme registratie, waarbij we samen nagaan hoe we het technisch aanpakken, zodat het voor iedereen gelijk is en de gegevens ook worden doorgegeven aan iedereen.

De VLHORA heeft nog niet expliciet gezegd dat ze het overnemen, het overleg loopt nog. Ze hebben het ook niet afgewezen. In het laatste overleg dat ik had met de VLUHR, heb ik tegen iedereen gezegd dat, als we de studentenvoorzittingen optrekken, ik wel vind dat we werk moeten maken van de eenvormige attestering. Dat lijkt mij toch een evidentie en helemaal niet zo moeilijk. We hebben ook al het Vlor-advies, en daarop is vrij positief gereageerd. Het is nu aan mij om, samen met de instellingen, ervoor te zorgen dat er ook effectief wordt uitgevoerd, want ik vind het belangrijk.

De randopmerking rond privacy en vrijwilligheid bij studenten zullen we altijd zo blijven houden. Als iemand zegt dat hij om een of andere reden zijn registratie ongedaan wil maken, kan dat natuurlijk ook, daar heb ik geen probleem mee. Het is toch maar een kleine inspanning om het overal op dezelfde manier te registreren. Het beleid kan verschillen, afhankelijk van de richting of van de universiteit of hogeschool, maar de registratie moet wel uniform geschieden en aan elkaar kunnen worden doorgegeven.

Ik hoop daar op zeer korte termijn ook duidelijkheid over te krijgen, zeker vooraleer de budgetcontrole wordt goedgekeurd, want daarin zit natuurlijk de 2,5 miljoen euro, waarvan ik gezegd heb dat die voor mij samenhangt met het feit dat iedereen zich op dat vlak engageert.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Minister, ik denk dat het laatste wat u zegt een belangrijke stok achter de deur is om effectief over te gaan tot een uniforme registratie. Op dat vlak denk ik dat we waarschijnlijk wel in de goede richting gaan. Volgens mij is het inderdaad maar een kleine inspanning om dat te organiseren, in overleg, maar gedragen door iedereen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uitspraak van het Grondwettelijk Hof over de positie van gastprofessoren – 2083 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mijn vraag gaat over de uitspraak van het Grondwettelijk Hof in het licht van een prejudiciële vraag over de positie van de gastprofessoren.

In de Codex Hoger Onderwijs is in artikel V.147 opgenomen dat het hogeschoolbestuur contractueel buiten de personeelsformatie voltijdse en deeltijdse gastprofessoren kan tewerkstellen voor een periode van maximum vijf jaar. Voor alle duidelijkheid: we willen het inzetten van gastprofessoren zeker niet aan banden leggen, we denken dat het een zinvolle aanvulling kan zijn op de vaste personeelsformatie. Dat artikel bepaalt ook dat opeenvolgende aanstellingen van voltijdse gastprofessoren in ieder geval de totale duur van vijf opeenvolgende jaren niet mogen overschrijden. Aanstellingen van deeltijdse gastprofessoren zijn hernieuwbaar.

Deze bepaling wijkt af van de bepalingen uit artikel 10 van de Arbeidsovereenkomstenwet van 3 juli 1978, dat stelt dat wanneer de partijen verscheidene opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor een bepaalde tijd hebben afgesloten zonder dat er een onderbreking is, toe te schrijven aan de werknemer, zij verondersteld worden een overeenkomst voor onbepaalde tijd te hebben aangegaan, behalve wanneer de werkgever het bewijs levert dat deze overeenkomsten gerechtvaardigd waren wegens de aard van het werk of wegens andere wettige redenen.

In het kader van een ontslag en de eis tot een ontslagvergoeding van een deeltijds gastprofessor aan een vrije hogeschool werd het arbeidshof in Antwerpen verzocht een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof. Dit hof oordeelde in zijn arrest hierover op 28 april 2016 onder meer dat de Vlaamse

Gemeenschap op grond van artikel 127 van de Grondwet bevoegd is om de rechtspositie te regelen van deeltijdse gastprofessoren aan de hogescholen. Het hof meent tevens dat gastprofessoren contractuele personeelsleden zijn die vallen onder de toepassing van de Arbeidsovereenkomstenwet, behalve voor de bepalingen waarvoor de Vlaamse decreetgever in de Codex Hoger Onderwijs een eigen regeling heeft uitgewerkt. Dat laatste is niet onbelangrijk, want het geeft de Vlaamse decreetgever in dezen een belangrijk signaal.

Deze materie werd reeds besproken in de commissievergadering van 12 november 2015. Minister, u gaf toen aan dat u het arrest van het Grondwettelijk Hof wilde afwachten alvorens initiatieven te nemen omtrent de rechtspositieregeling van het personeel van de hogescholen. U gaf ook aan dat de aanpassingen kunnen worden opgenomen in een themadecreet voor het personeel van het hoger onderwijs.

Minister, ik stel u deze vraag nu, omdat het Grondwettelijk Hof hierover zijn licht heeft laten schijnen en een vrij duidelijke uitspraak heeft gedaan. Zult u op basis van dit arrest gesprekken opstarten met het Vlaams Onderhandelingscomité Hoger Onderwijs om aanpassingen door te voeren? Welke timing voorziet u om tot een themadecreet te komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ten eerste bevestigt het Grondwettelijk Hof de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap om af te wijken van de bepalingen uit de Arbeidsovereenkomstenwet. De Arbeidsovereenkomstenwet blijft evenwel van toepassing voor zover de Vlaamse Gemeenschap in eigen decreten geen specifieke reglementering heeft uitgewerkt. Ten tweede wijst het Grondwettelijk Hof ook op de autonomie en de verantwoordelijkheid van de hogescholen voor het voeren van hun eigen personeelsbeleid. Dat zijn twee principes waar ons beleid tot nu toe sterk van uitgegaan is. Het is goed dat het Grondwettelijk Hof dat ook erkent. Het is dus een bevestiging van wat we doen en hoe we het aanpakken.

Aangezien de uitspraak van het Grondwettelijk Hof een tussenarrest is, kunnen we het best nog het verdere verloop van deze zaak voor de Antwerpse arbeidsrechtbank afwachten. Daarnaast is er ook een vergelijkbare zaak in behandeling bij de Brusselse arbeidsrechtbank. Op basis van de uitkomst van die twee zaken kan de materie opnieuw aan bod komen op het Vlaams Onderhandelingscomité. De tenor van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof lijkt alvast geen aanleiding te geven tot noodzakelijke aanpassingen aan de regelgeving. Dat neemt niet weg dat we met de sociale partners uiteraard in gesprek zijn omtrent de personeelsstatuten. Ik heb hier trouwens net verwezen naar het themadecreet dat we willen goedkeuren.

Zoals aangegeven bij de vorige vragen om uitleg van collega Helsen en collega De Meyer op 12 november 2015, wil ik tot zo'n themadecreet overgaan via informele gesprekken met de sociale partners om vervolgens de formele onderhandelingen op te starten. Het informele proces loopt nog. Ik hoop daar in de komende weken of maanden volledige duidelijkheid over te hebben.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dan kijken we samen uit naar die verdere duidelijkheid.

We hebben nog situaties bij het personeel in het vrij hoger onderwijs. Het ene arbeidshof doet andere uitspraken dan het andere over het specifieke statuut van het personeel. In het belang van iedereen, zowel van de instelling als van het personeel, moeten we waar nodig klaarheid scheppen. Ik wil oproepen, minister,

om niet alleen dit gegeven maar ook andere hangende zaken daaromtrent mee te nemen als we aanpassingen doen. Ik zal zeker nog opvolgingsvragen stellen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, dames en heren, aangezien het hier gaat om een tussenarrest, voelde ik me nog niet verplicht om een opvolgingsvraag te stellen, na mijn vraag van november 2015. Ik vermoed, voorzitter, dat u die mening deelt.

Dat neemt niet weg dat we dit verder moeten opvolgen en dat op termijn een betere omschrijving moet komen van de term gastprofessor. Het nodige overleg is daarbij bijzonder belangrijk. Minister, als de tijd rijp is, zullen we een opvolgingsvraag stellen.

De voorzitter: U hebt dat goed ingeschat, mijnheer De Meyer, ik wil nog niet direct een vraag stellen. Maar ik zit met dezelfde bekommernis. Het zou goed zijn om eens duidelijk te omschrijven wat we precies moeten begrijpen onder gastprofessor.

Koen Daniëls (N-VA): Mijn tweede vraag was minstens even belangrijk als de opvolgingsvraag. Ik wil nog eens verwijzen naar de onduidelijkheid. Zowel over gastprofessoren als over reguliere personen zegt de ene dat de Raad van State bevoegd is en de andere het arbeidshof. Het is niet duidelijk of het openbaar is of niet. Dat wou ik eigenlijk nog eens onder de aandacht brengen.

Ik neem aan, minister, dat u in het kader van zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke hogescholen, in dezen dit meeneemt in de uitwerking van dat themadecreet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de universitaire samenwerking met Israëlische entiteiten – 2089 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): In het kader van de internationalisering werken de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen zowel op het vlak van onderzoek en onderwijs samen met verscheidene Israëlische instellingen. Zo wordt er onder andere in het kader van het huidige kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling, Horizon 2020, door de KU Leuven en de UGent samengewerkt met het Israel Institute of Technology of Technion en de Israel Aerospace Industries (IAI). IAI is een van de grootste leveranciers van het Israëlijs leger en produceert bijvoorbeeld de militaire drones die verantwoordelijk waren voor de dood van zowat 2000 mensen in de Gazastrook. Technion en IAI onderhouden nauwe banden met defensiegigant Elbit Systems, na IAI het tweede grootste wapenbedrijf in Israël. Elbit Systems produceert naast drones in samenwerking met Technion ook camera's die de illegale nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever en de muur bewaken. Elbit en IAI hebben bovendien dochterbedrijven in België.

Technion heeft ook nog een hecht partnership met Rafael Advanced Defense Systems, een andere door de overheid gesponsorde wapenfabrikant. De website

van Israel Military Industries vermeldt dat hun systemen 'combat proven' of 'battle tested' zijn. Lees: de Westelijke Jordaanover en de Gazastrook dienen als testlabo voor hun nieuwe wapen-, bewakings- en handhavingssystemen.

Een groep van vijftig professoren van de UGent heeft in een open brief aan de rector gevraagd om de samenwerking met IAI en Technion stop te zetten. Ze zijn van mening dat de samenwerking met de twee entiteiten ernstige juridische aansprakelijkheid met zich kan meebrengen. De UGent zou als medeplichtige aan oorlogsmisdaden en de misdaden tegen de menselijkheid kunnen worden beschouwd.

In een reactie op de open brief nuanceerde de rector deze bezorgdheden. De samenwerking is volgens haar niet gericht op militaire doeleinden en de focus zou liggen op de vooruitgang van de wetenschappelijke kennis en de toepassing ervan in het dagelijks leven. De rector sluit evenwel niet uit dat de participatie van de UGent bijdraagt tot de ontwikkeling van producten voor tweërlei gebruik of 'dual use'. De professoren wezen erop dat de bijdrage aan de ontwikkeling van producten voor tweërlei gebruik niet altijd zo onschuldig is, en zeker niet met een partij als Elbit Systems.

Minister, wat is uw standpunt inzake interuniversitaire samenwerking met Israël?

Op welke manier kunt u garanderen dat Vlaamse middelen voor de internationalisering van het hoger onderwijs niet ten goede komen van onderzoek voor de ontwikkeling van militaire goederen?

Zult u een initiatief nemen om een Vlaams standpunt rond ethische internationalisering van het hoger onderwijs te bewerkstelligen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Uw vraag spitst zich sterk toe op de casus aan de UGent. Voor mij raakt ze echter aan het hele brede en complexe thema van ethiek bij technologische ontwikkelingen. Het is dan ook een interessante vraag, die een breed debat mogelijk maakt.

Een eenvoudig voorbeeld om de moeilijkheid te illustreren: wanneer wetenschappelijk onderzoek leidt tot de ontwikkeling van een technologie om burgervliegtuigen lichter, veiliger en zuiniger te laten vliegen, dan kan niemand uitsluiten dat die kennis achteraf zal worden gebruikt in de militaire luchtvaart en mogelijks kan worden misbruikt voor andere doeleinden dan waarvoor ze ontwikkeld is. Dat is een delicate lijn.

Wetenschappers én subsidiërende overheden zijn zich hier terdege van bewust. Net daarom worden bij wetenschappelijk onderzoek systematisch de ethische aspecten doorgelicht en verantwoord. Dat is ook het geval bij het voorbeeld dat u aanhaalt, dat de krantenkoppen gehaald heeft en dat me erg interesseert.

Ten eerste is er de bijzonder heldere lijn die de UGent daarover intern aanhoudt. In 1998 nam de raad van bestuur het volgende standpunt in. "De Universiteit Gent zal niet meewerken aan de ontwikkeling van technologie die uitsluitend op militaire gevechtsoperaties is gericht. In nieuwe overeenkomsten met derden die op de terreinen of in de gebouwen van de Universiteit Gent actief zijn, zal bepaald worden dat de Universiteit Gent niet toelaat dat zij op haar terreinen of in haar gebouwen dergelijke technologie ontwikkelen."

Ten tweede is er de context waarin het onderzoek wordt aangevraagd, goedgekeurd en gesubsidieerd. In dezen gaat het – en dat is voor mij niet zonder belang – over een internationaal programma in het kader van Horizon 2020, dat is

het zevende kaderprogramma van de Europese Commissie. Dat is toch een zeer respectabel financieringskanaal dat aan de hoogste standaarden beantwoordt.

Artikel 19 van de regelgeving van dit onderzoeksprogramma stelt expliciet dat onderzoek en innovatie in het kader van Horizon 2020 exclusief voor civiele toepassingen moeten dienen. Hiermee wil de Europese Commissie net het gebruik van resultaten voor militaire doeleinden tegengaan. Daarom ondergaan projecten voor Horizon 2020 ook telkens een ethische check op het niveau van de Europese Commissie, op basis van specifieke vragen en controle door onafhankelijke beoordelaars. In het geval van twijfel kan de Europese Commissie nog bijkomende ethische voorwaarden opleggen. Deze eisen en controles op Europees niveau lijken mij de beste garanties voor het feit dat ook Vlaamse middelen niet – rechtstreeks noch onrechtstreeks – ten goede komen van militaire doeleinden.

Ten derde wijst men mij nog op het consortium achter het onderzoek in kwestie. Dat bevat naast de Israëliëse instelling nog negen andere leden, waaronder enkele van de meest vooraanstaande instituten in Europa: naast de UGent bijvoorbeeld ook imec in Leuven en het Duitse Max-Planck-Instituut. Ook daar moeten we garanties in zien dat er wel degelijk gewaakt wordt over de ethische aspecten van het onderzoek. Deze instituten zullen hun reputatie immers onder geen beding op het spel zetten. Bovendien, het is Horizon 2020, dus moet het verantwoord zijn en aan een aantal voorwaarden voldoen.

Voor een Vlaams standpunt omtrent ethische internationalisering, zie ik een verschil tussen het individuele dossier waar ik wat uitleg over heb gegeven en uw interessante vraag rond het ethisch kader. Dat kader moet toch voor iedereen duidelijk zijn. Voor het standpunt omtrent de ethiek bij internationale onderzoekssamenwerking kunnen we het best aansluiten bij wat daar nu al internationaal rond gebeurt. We merken dat er in toenemende mate belang wordt gehecht aan ethiek en waarden in het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek, en ik vind dat een bijzonder goede zaak. We merken bijvoorbeeld dat het een topic is waar de wereldwijde International Association of Universities (IAU) op inzet met bijvoorbeeld richtlijnen voor ethische codes op instellingsniveau. Ik vind het een troef dat er actief aan dit bewustzijn gewerkt wordt in fora waar universiteiten van over de hele wereld vertegenwoordigd zijn, net omdat het gaat over een internationale problematiek.

Moeten we een kader maken, of moeten we aansluiten bij de internationale codes en standaarden? Ik zal in mijn contacten de universiteiten en hogescholen nogmaals attent maken op het belang van dit thema. Ik zal mijn bezorgdheid maar ook vertrouwen uiten dat onze universiteiten en onderzoeksinstellingen een voortrekkersrol opnemen en de hoogste ethische standaarden respecteren. We hebben daar alle belang bij als we onze reputatie op dat vlak – die goed en hoog is – in de toekomst goed en hoog willen houden.

Mevrouw Soens, ik kan u de formele antwoordbrief van de rector laten bezorgen, als u geïnteresseerd bent. Ik heb ook een fiche over een ander project dat niet in de krant gekomen is, maar ook met een Israëliëse partner. Ook dit kan ik u laten bezorgen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): De aanleiding van deze vraag was inderdaad de open brief van de vijftig professoren, maar het verhaal is breder. Het gaat over ethiek in het onderwijs en onderzoek, zeker in verband met dual use.

De financiering van projecten onder Horizon 2020 is officieel beperkt tot onderzoek in de civiele ruimte. Er is echter helaas geen enkele garantie dat de in een EU-partnership verkregen kennis en technologie daarna niet ook voor militaire

doeleinden zullen worden aangewend. Van externe controle daarop is eigenlijk nauwelijks sprake.

Ik wil het debat over de relatie tussen de EU en Israël hier niet openen. Dat is eerder iets voor de commissie Buitenlands Bestuur. Maar de EU-richtsnoeren vertonen vandaag al enkele lacunes. Zo heeft de Europese Commissie bevestigd dat een entiteit waarvan het bestuur gevestigd is in Israël maar die verschillende afdelingen heeft in de illegale nederzettingen, in aanmerking blijft komen voor Europese financiering. Bovendien sluiten die richtlijnen geen ondernemingen uit die weliswaar in Israël zetelen maar die rechtstreeks betrokken zijn bij de nederzettingenpolitiek en de schendingen van het internationaal humanitair recht.

Israël is natuurlijk niet zomaar een partner. In Israëlische technologie is dual use altijd van belang geweest. Ik heb hier een citaat van de website van Isaac Ben-Israel, woordvoerder van het Israel Space Agency: "But because we are a small country, if you build a small-satellite production line, say at IAI, it will be used for military and for commercial." Zeker met Israël moeten we heel erg waakzaam zijn. Vorig jaar is een onderzoekster nagegaan welke banden er zijn tussen België en de Israëlische bezetting. Daar kwam het voorbeeld van de KU Leuven uit. Ze heeft de universiteiten gevraagd of ze beperkingen hebben ingesteld voor de samenwerking met Israëlische entiteiten op basis van ethische of juridische criteria. Van de universiteiten die op die vragen wensten te reageren, is de VUB de enige die verwijst naar een ethisch charter voor de samenwerking met andere Israëlische universiteiten. Het lijkt me goed dat elke Vlaamse universiteit en hogeschool een dergelijk charter opmaakt.

Universitaire samenwerking is op zich geen probleem. We moeten blijven dialogeren en samenwerken, maar het wordt uiteraard wel problematisch als er wordt samengewerkt met bedrijven of instellingen die banden hebben met illegale nederzettingen of defensie. En dat is in dit concrete geval duidelijk zo. De onderzoeksresultaten van onze universiteiten dreigen die bezetting een wetenschappelijke ondersteuning te geven. We vragen ons af of de universiteiten daaraan echt medeplichtig willen zijn. We vragen dat onze universiteiten zich uit dergelijke samenwerkingsverbanden terugtrekken en dat er bij de Europese Unie wordt aangedrongen de financiering van dergelijke projecten uit haar onderzoeksprogramma's te weren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is nuttig dat we dit gesprek hebben gevoerd en dat we het, in het kader dat ik net schetste, voortzetten met de universiteiten en hogescholen, zeker aan de hand van de voorbeelden die u in uw repliek geeft, mevrouw Soens. Ik heb intussen de brief en het voorbeeld aan de secretaris overhandigd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het actieplan van de Moslimexecutieve inzake het islamonderwijs – 2098 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, de afgelopen weken zijn er verschillende discussies geweest over de oprichting van een binnenlandse

islamopleiding. Die is nodig om imams op te leiden die bekend zijn met onze normen en waarden en onze taal kennen en om de opleiding van islamleerkrachten en -consulenten te professionaliseren. Directe aanleidingen voor de discussies waren de oprichting van het islaminternaat in Houthalen en de problematiek van de bekwaamheidsbewijzen bij islamleerkrachten.

Tijdens de plenaire vergadering van 27 april benadrukte u dat u deze bezorgdheden deelt en gaf u aan dat er overlegmomenten gepland staan met de Moslim-executieve: één op 28 april met onder andere overleg over de bekwaamheidsbewijzen en de uitbreiding van het aanbod aan opleidingen voor islamleerkrachten en vervolgens één op 15 mei waarop de Moslim-executieve een actieplan zou voorleggen. Tot slot stuurde imam Brahim Laytouss op 10 mei een brief door naar de leden van de onderwijscommissie en de minister. Daarin kaart hij enkele problemen aan en doet hij voorstellen om te komen tot een verbetering van de islamlessen.

Kunt u toelichting geven bij het actieplan van de Moslim-executieve en de overlegmomenten van 27 april en 15 mei met aandacht voor de volgende vragen? Hoe zal het probleem van de bekwaamheidsbewijzen op korte termijn worden aangepakt? Hoe wil de Moslim-executieve op lange termijn het probleem van de bekwaamheidsbewijzen van de islamleerkrachten aanpakken? Zijn zij bereid om er nauwer op toe te zien en te stimuleren dat islamleerkrachten een van de bestaande trajecten aan de universiteiten van Leuven of Antwerpen of aan de Arteveldehogeschool volgen?

Is de Moslim-executieve bereid om mee de schouders te zetten onder een binnenlandse imamopleiding? Zijn zij bereid om in de eerste plaats steeds imams aan te duiden die in ons land opgegroeid zijn en onze waarden, normen en taal kennen? Wat zijn de geplande toekomstige initiatieven? Hebt u overlegmomenten met de verschillende universiteiten en hogescholen, in het bijzonder de KU Leuven, de UAntwerpen en de Arteveldehogeschool, om in te zetten op een academische opleiding met aandacht voor de islam? Hebt u initiatieven gepland om de Moslim-executieve en onze universiteiten en hogescholen, in het bijzonder de KU Leuven, de UAntwerpen en de Arteveldehogeschool, met elkaar in contact te brengen en zo een samenwerking op poten te zetten? Wat is uw standpunt met betrekking tot de voorstellen van imam Brahim Laytouss? Bent u het eens dat er een evaluatie moet komen van het Centrum Islamonderwijs (CIO) en het inspectieteam? Bent u van oordeel dat er een nieuwe structuur moet komen waarbij de belangenvermenging tussen de leden van het CIO en het inspectieteam onmogelijk wordt gemaakt? Kan er in extra begeleiding worden voorzien voor islamleerkrachten? Is de Moslim-executieve daartoe bereid? Kunt u haar hierin ondersteunen? Kan het inspectieteam worden versterkt met werkgroepen? Is de Moslim-executieve daartoe bereid? Kunt u haar hierin ondersteunen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Gucht, uw vraag is ongelooflijk goed getimed. In de plenaire vergadering van een paar weken geleden heb ik gezegd dat mijn kabinet op 15 mei de Moslim-executieve zou zien. Dan moest ze een actieplan bij hebben om een aantal zaken te bekijken naar aanleiding van vragen die worden gesteld door parlementsleden over de vereiste bekwaamheidsbewijzen bij leerkrachten.

De Executieve van de Moslims van België (EMB) is bij mij geweest met een ontwerp-actieplan ten behoeve van de kwaliteit van het islamonderwijs. Het is de bedoeling dat er op vijf speerpunten wordt ingezet om de kwaliteit van het islamonderwijs te verbeteren.

Ten eerste moet het lesmateriaal geactualiseerd worden. Ten tweede moet er een ruimer aanbod komen van opleidingen tot islamleerkracht in de Vlaamse hogescholen, universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs (CVO's). Ten

derde moet de lijst van bekwaamheidsbewijzen worden geactualiseerd. Ten vierde moet de inspectie worden versterkt. En tot slot moet het Centrum voor Islamonderwijs (CIO) hervormd worden.

De Executieve van Moslims van België (EMB) zal samen met de opleidingsaanbieders van een opleiding islam aan onze hogescholen en universiteiten bekijken welke van deze opleidingen tot het vereiste bekwaamheidsbewijs kunnen leiden. Als minister van Onderwijs zal ik dit overleg faciliteren. Een eerste vergadering zal plaatsvinden op 27 mei op mijn kabinet. Mijn administratie zal dit proces mee ondersteunen. Ik doe dat omdat ik bezorgd ben over de kwaliteit van de opleiding. Als we willen dat die lijst er snel komt, dan lijkt het me van belang dat we snel de opleidingen kunnen oplistten.

De EMB kijkt ook hoe ze meer CVO's die een specifieke lerarenopleiding bieden, in de toekomst kan erkennen in functie van de bekwaamheidsbewijzen.

Over het actieplan zelf zitten we opnieuw samen op 20 mei. Het actieplan is een aanzet, maar het was zeker niet voldragen. We zullen het dan ook punt per punt bekijken. De vraag om de inspectie te versterken, is gerechtvaardigd, maar ik wil natuurlijk ook de engagementen zien die zullen worden aangegaan om de godsdienst- of levensbeschouwelijke lessen die ze kunnen geven, te versterken. Ik hoop op 20 mei een meer uitgediepte versie te kunnen krijgen.

Het onderwerp van de imamopleiding behoort niet tot de scope van het actieplan omdat het actieplan focust op de kwaliteit van het islamonderwijs in Vlaanderen. De bevoegdheid om te bepalen welke burgerlijke en theologische opleiding de bedienaars van de eredienst in het algemeen, en meer specifiek de imams moeten volgen, ligt echter bij de erkende instantie. In het geval van de imamopleiding is dat de Moslimexecutieve. Samen met hen bekijken we de lopende initiatieven inzake professionalisering van imams in opleiding, islamconsulenten en islamleerkrachten in Leuven en Antwerpen. Die professionaliseringstrajecten van imams gaan over taal, cultuur en waarden, en zijn dus geen imamopleidingen.

Er zal ook nog overleg volgen met een afvaardiging van de EMB over die professionaliseringstrajecten. Vanuit het beleidsdomein Onderwijs kunnen wij op vraag van de erkende instantie ondersteuning bieden bij de opleiding. Ik moedig de hogescholen en universiteiten daarom ook aan om met de erkende instanties te overleggen hoe hun opleidingen kunnen bijdragen tot de opleiding van bedienaars van de eredienst, zowel op theologisch als op burgerlijk vlak. Het initiatiefrecht ligt dus bij de eredienst zelf.

Wat de opleiding van islamleerkrachten betreft, hebben meerdere hogescholen een opleidingsaanbod, zoals de Erasmushogeschool Brussel, UCLL in Limburg en de Thomas More Hogeschool. Andere geven aan een opleidingsaanbod te willen organiseren, zoals de Arteveldehogeschool in Gent.

Op 27 mei is er een overleg tussen de Executieve van de Moslims van België en de lerarenopleidingen die islamonderwijs organiseren of wensen te organiseren. Doel hiervan is het versterken van de samenwerking tussen alle partners.

Wat betreft de initiatieven aan de KU Leuven en de Associatie van Universiteiten en Hogescholen in Antwerpen (AUHA) waarnaar u verwijst, gaat het niet specifiek over lerarenopleidingen. Het initiatief aan de KU Leuven focust op een basisopleiding islamitische theologie.

Het initiatief van AUHA in samenwerking met Jisr Al Amana focust op een burgerlijke en theologische nascholing van imams en islamconsulenten. De opleiding is zeker in Antwerpen niet echt succesvol, men wil daar wel nieuw leven in blazen en dat is ook de reden waarom men dat samen gaat bekijken.

Die initiatieven staan los van de opleidingen tot leraar zelf waar ik net naar verwees, maar de twee opleidingen waaraan u refereert, moeten sowieso worden geëvalueerd en zijn hier ook in het verleden al aan bod gekomen.

De heer Laytouss is zelf islamleerkracht. Ik sluit me bij hem aan dat een kwaliteitsvol onderwijs een absolute prioriteit is. Wat het levensbeschouwelijk onderwijs betreft, is de erkende instantie van de levensbeschouwelijke vakken verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. De nieuwe voorzitter van de EMB gaf duidelijk aan actief te willen werken aan de kwaliteit van het islam-onderwijs. Het uitwerken van de acties ter versterking hiervan zijn daar een concreet gevolg van.

De vijf speerpunten waarop de EMB wil inzetten, komen overeen met de bezorgdheden van de heer Laytouss. In mijn antwoord aan hem heb ik hem aangeraden om zijn bezorgdheden te delen met de EMB zodat men daar bij de verdere uitrol van het actieplan rekening mee kan houden.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik zal daarover inderdaad spontaan een opvolgingsvraag stellen. Minister, het is goed dat de Moslimexecutieve verschillende actiepunten heeft. U mag mij gerust tegenspreken, maar ik heb de indruk dat ze ons een beetje naar de mond praten en zeggen wat we graag zouden willen dat er in de realiteit gebeurt, maar dat dat niet noodzakelijk overeenkomt wat er effectief in de realiteit gebeurt. De vraag is op welke manier we daarmee moeten omgaan.

U hebt het over de professionalisering van islamleerkrachten en -consulenten. De eerste vraag die dan bij mij opkomt, is wat het bereik is van die professionalisering. Hoeveel mensen worden ermee bereikt? Ik neem aan dat u in dat verband niet meteen over cijfers beschikt, maar het zou mij wel interesseren om te weten hoeveel mensen we daadwerkelijk daartoe kunnen bewegen. Ik hoop dat het over een groot percentage gaat, maar ik vrees dat eerder het omgekeerde het geval zal zijn.

We hebben heel wat moeilijkheden gekend met de Moslimexecutieve sinds de oprichting ervan. Ik ben mij er terdege van bewust dat het niet de overheid is die een imamopleiding moet organiseren. Maar wordt het geen tijd om eens te bekijken met welke krachten binnen de islam in België en in Vlaanderen, die een moderne visie hanteren op onze samenleving, die de taal kennen en bij voorkeur hier zijn opgegroeid, we aan tafel kunnen zitten om iets – al weze het klein in het begin – uit te rollen in de toekomst?

Anders vrees ik dat we in rondjes blijven draaien en dat het nooit van de grond komt. De vraag van Nederland om samen zo'n opleiding te starten, heeft Diyanet afgewezen omdat men overtuigd is dat dat enkel kan als het in Turkije plaatsvindt. Diyanet kunnen we niet echt als een organisatie beschouwen die op elk moment op de juiste manier politiek en religie van elkaar scheidt. Is het niet interessant om na te gaan welke alternatieven er zijn, om met de progressieve krachten van een religie samen een plan proberen uit te bouwen? Ik beseft dat dit bij sommigen overkomt als naïef, maar er moet wel iets gebeuren. Als we wachten op het grote plan, komt dat er misschien nooit, of in elk geval te traag. Ik kijk uit naar het verloop van de zaken die u hebt aangehaald en hoe u dat gaat uitrollen. Wat is de tijdsperiode voor de uitrol van die voorgestelde zaken? Kunnen we aan de ontmoetingsmomenten op 20 en 27 mei iets koppelen? Zo kunnen we daar binnen afzienbare tijd een antwoord op bieden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Uit het antwoord op de vraag van mevrouw Sminate over het aantal islamleerkrachten met een vereist, voldoende geacht of ander bekwaamheidsbewijs, bleek dat slechts 16 procent een vereist bekwaamheidsbewijs heeft. Dat is een pijnlijke vaststelling.

Minister, de vijf speerpunten die u aanhaalt, zijn belangrijk. Maar we moeten niet talmen. Ik maak me ernstig zorgen over het aantal leerkrachten met andere bekwaamheidsbewijzen inzake de kennis van het Nederlands. In welke mate vinden de lessen islam effectief in het Nederlands plaats? Er zijn zeer weinig inspecteurs en er zijn veel lessen, maar hoe weten we of die lessen in het Nederlands gebeuren? Zijn die andere bekwaamheidsbewijzen voldoende om de lessen überhaupt in het Nederlands te geven?

Minister, in de commissievergadering van 19 maart 2015 zei u dat u uitzoekt hoeveel mensen naar de professionalisering voor imams, islamleerkrachten en islamconsulenten gaan. Hebt u daar cijfers over?

Minister Hilde Crevits: Ik heb die cijfers al gegeven.

Koen Daniëls (N-VA): Misschien kunt u die dan bij het verslag voegen. We hebben een theologische islamopleiding, we hebben de opleiding van islamleerkrachten, maar de imamopleiding an sich is nog een hangende kwestie. In de vorige legislatuur hebben we gediscussieerd over wie dat wil geven. Iedereen vond het nodig, maar geen enkele instelling voelde zich geroepen om het te doen. Dat moeten we actief vooropstellen.

Minister, de inspecteurs van de levensbeschouwelijke vakken moeten het naleven van de taalwetgeving niet controleren. Kunt u daar andere inspecteurs of verificateurs op zetten die nagaan wat daar gebeurt? De inspecteurs controleren de inhoud van de levensbeschouwelijke vakken, maar de onderwijs- en bestuurstaal van een school zijn een ander issue, dat kan worden bekeken door de onderwijsinspectie. Dat is iets anders dan de inhoud van het levensbeschouwelijke vak.

Kathleen Krekels (N-VA): Laatst heb ik gesproken met islamleerkrachten die heel goed Nederlands praten. Dat was geen probleem. Zij hadden het over een ander probleem. Ze zeiden dat de Moslimexecutieve gestoeld is op de soennitische leer. Er zijn twee grote groepen, de soennieten en de sjiieten.

Die islamleerkrachten gaven aan dat, wanneer ze in een klas komen te staan met vooral sjiitische leerlingen, ze vaak merken dat die leerlingen zich helemaal niet aangesproken voelen door de boodschap die de leerkrachten brengen, op de manier waarop zij de lessen inrichten en met de inhoud die ze daaraan geven. Er zijn toch enkele elementaire verschillen, waardoor, ondanks het feit dat ze op school islamgodsdienst krijgen, en ondanks het feit dat we er ruimte, tijd, moeite en financiën insteken om zo'n lessen te geven, er toch nog een heel deel van de kinderen op hun honger blijven omdat de materie eigenlijk niet accordeert met de leer die zij belijden. Ik wou eigenlijk vragen of het mogelijk is om bij de Moslimexecutieve te benadrukken dat de opleiding die ingericht wordt, toch breed genoeg is voor de leerkrachten, zodat zij de twee groepen van leerlingen, soennieten en sjiieten, voldoende kunnen aanspreken en zodat de lessen inhoudelijk voldoende op hen gericht zijn.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Bij wat de heer Daniëls daarnet zei, moet ik toch wel opmerken dat, als er zich op het terrein een probleem zou voordoen met de onderwijstaal van leerkrachten levensbeschouwelijke vakken of met de onderwijstaal van andere leerkrachten, het in eerste instantie de directie en de inrichtende macht zijn die moeten ingrijpen. Als inrichtende macht hebben we al van verschillende leerkrachten levensbeschouwelijke vakken hun contract niet verlengd.

Minister, het is goed om in overleg met de drie officiële netten die levensbeschouwing inrichten, informatie te geven over wat je kunt doen als inrichtende macht, en zeker als kleine inrichtende macht of als nieuwe directie die niet zo goed op de hoogte is. Als directeur kun je bijvoorbeeld die les bijwonen, je kunt bij onregelmatigheden ingrijpen, en bepaalde vragen van leerkrachten levensbeschouwing moeten niet gehonoreerd worden. Er zijn verschillende mensen van levensbeschouwelijke vakken, niet uitsluitend van islam, die bijvoorbeeld een gebedsruimte of bepaalde aanpassingen aan de infrastructuur vragen. Neen, het officieel onderwijs moet op vraag van ouders de erkende godsdiensten aanbieden als lessen levensbeschouwelijke vakken, maar dat is geen vrijgeleide voor een aantal zaken waar ik collega's vragen over hoor stellen of die ik op het terrein zie. We moeten een oproep doen aan de lokale inrichtende machten en directies om op dat punt op hun strepen te staan.

Ik wil ook nog onderstrepen dat er van de leerkrachten levensbeschouwing, die misschien niet alle diploma's halen die zouden moeten behaald zijn, maar wel de erkenning van hun inrichtende macht krijgen voor het levensbeschouwelijke aspect, er ook heel veel zijn die goed werk leveren. Rond de zaken van radicalisering ben ik gelukkig dat we op het terrein een aantal zeer goede islamleerkrachten hebben die hun nek ver uitsteken, die in contact staan met andere leerkrachten, met de ouders en met de leerlingen, om te vermijden dat het misloopt.

Als we vinden dat er veel meer leerkrachten moeten geschoold zijn om levensbeschouwelijke vakken te kunnen geven, moeten we eens kijken naar wat er op het terrein gebeurt. Als ik goed ben ingelicht, heeft een katholieke hogeschool met de Raad voor Inspectie & Begeleiding niet-confessionele Zedenleer (RIBZ) een overeenkomst bereikt, in Limburg denk ik, om een module zedenleer aan te bieden. Omgekeerd heeft een publieke hogeschool met bisschoppen afgesproken om een module rooms-katholieke godsdienst aan te bieden aan hun leerkrachten in lerarenopleiding. Die evolutie is bezig op het terrein. Dat moet misschien op meerdere plaatsen worden aangeboden, zodat alle jongeren die de ambitie hebben om levensbeschouwelijke vakken te geven, zolang ze worden ingericht, dat op een goede manier kunnen doen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben ook wel blij met de laatste opmerking van de heer de Ro. We moeten natuurlijk oppassen dat onze grote bezorgdheid voor de kwaliteit van de lessen levensbeschouwing die door onze moslimleerkrachten worden gegeven, niet het goede dat op het terrein wordt gedaan helemaal onderuit haalt. Ik zou toch alles wat we hier zeggen daarin willen inpassen.

Als ik zo vrij mag zijn, ik heb gezien dat de voorbije tientallen jaren waarin de regeling bestaat, er nooit enige inspanning is gebeurd om daar vanuit de overheid ten gronde en actief in samen te werken. Ik begrijp de opmerking van de heer de Gucht over dat we samenzitten. Het is wel de allereerste keer dat we iets op papier hebben gekregen. Het zijn concrete engagementen die verder moeten worden uitgewerkt. Maar we zijn toch zover geraakt om concrete zaken op papier te krijgen en afspraken te kunnen maken om ervoor te zorgen dat de leerkrachten hun dingen kunnen doen, maar dat de kwaliteit wordt gegarandeerd. Mijnheer Daniëls, inderdaad, het taalgebruik is daar een onderdeel van. Dat gaat van het taalgebruik door de inspecteurs zelf, want we hebben nog inspecteurs gehad die de Nederlandse taal niet machtig waren. Mijnheer De Gucht, dat was vroeger ook niet nodig. Ondertussen is dat nodig. Men moet de Nederlandse taal machtig zijn. Wat collega De Ro zegt, is juist. Als een leerkracht levensbeschouwing de Nederlandse taal niet machtig is en geen Nederlands spreekt in de klas, mag ook de directie optreden. Nederlands is de voertaal. Onze

gewone inspecteurs mogen daartegen optreden. Iedereen mag daartegen optreden, ook de collega's en de directeur. De voertaal in het onderwijs in Vlaanderen, ook bij de levensbeschouwelijke vakken, is het Nederlands en geen andere taal. We hebben het daar al vaak over gehad. Ik vind dat cruciaal.

Collega's, ik meen mij te herinneren dat ik ooit al eens de cijfers met betrekking tot de bijscholingen heb gegeven. Dat zijn geen succesvolle cijfers. De bijscholingsopleidingen zijn niet immens populair. Daarom is het belangrijk dat we op meer plaatsen vorming krijgen en dat we ook in de lerarenopleiding zelf, zoals de hogescholen nu gaan doen, proberen meer jongeren in een lerarentraject te laten stappen. Dan heb je ook een betere garantie dat ze helemaal ingebed zijn in hoe wij het aanpakken.

Collega's, dit wordt vervolgd. Mijnheer De Gucht, wat wij nu doen, is zeker geen praatbarak. Wij proberen tot heel concrete engagementen te komen. Ik meen het echt wel ernstig. Met betrekking tot de imamopleiding zit ik binnenkort samen met minister Koen Geens, die bevoegd is voor de erkenningen. We zouden daar tot afspraken moeten kunnen komen want dat zou natuurlijk het beste zijn: dat er een eigen imamopleiding zou komen in Vlaanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het delen van persoonsgegevens inzake thuisonderwijs – 2100 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, in België, en dus ook in Vlaanderen, is er voor kinderen van 6 tot 18 jaar leerplicht. Dat is geen schoolplicht. De meeste leerplichtige kinderen volgen les in een erkende school, maar daarnaast is huisonderwijs ook mogelijk. Om in orde te zijn met de leerplicht moet je een verklaring van huisonderwijs indienen. En om een diploma of getuigschrift te behalen, moet je kind examens afleggen bij de Examencommissie.

De controle op huisonderwijs gebeurt door de onderwijsinspectie. Zij moet controleren of het huisonderwijs voldoet aan de minimumeisen. Uit een vraag van mijn fractievoorzitter Bart Somers is gebleken dat huisonderwijs amper gecontroleerd wordt. Van de 2287 leerlingen die vorig jaar huisonderwijs volgden, werden er 120 gecontroleerd. Dat is amper 5 procent! 25 procent daarvan kreeg bovendien een negatief advies.

Het bevoegde agentschap kan wel dringende controles uitvoeren na melding van andere bevoegde instanties. Maar juist hier wringt het schoentje. De instanties die het dichtst bij de bevolking staan, het lokale bestuur en de lokale politie, kunnen hun signaalfunctie niet ten volle vervullen omdat ze vanwege de privacy geen enkele informatie krijgen over wie er huisonderwijs volgt in hun stad of gemeente.

In het belang van een goede ontwikkeling van het kind, maar ook in het kader van de strijd tegen radicalisering, kan deze informatie zeer bruikbaar zijn voor lokale besturen, welzijnsinstellingen en veiligheidsdiensten om een goede opvolging te kunnen organiseren en tijdig mogelijke problemen te melden bij bevoegde instanties zoals de onderwijsinspectie.

Minister, spijtig genoeg is de timing van deze vraag goed, want nog maar deze ochtend publiceerde de Franstalige krantengroep Sudpresse dat burgemeester

Schepmans van Molenbeek een woning heeft gesloten waar een dertigtal kinderen huisonderwijs genoten in bedenkelijke omstandigheden. In de loop van de dag hebben Vlaamse nieuwssites dat overgenomen. Het huis werd uiteindelijk gesloten vanwege een woon- en stedenbouwkundige reglementering. Maar eigenlijk moeten we concluderen dat er gelukkig een buur was die aan de gemeente had gezegd dat daar toch iets niet pluis was. Kan de gemeente Molenbeek, of de stad Vilvoorde, of Mechelen of Schaarbeek of Antwerpen dit soort toestanden opvolgen? Neen. De heer Somers zei het onlangs ook nog: het enige wat een stad of gemeente krijgt, is het aantal kinderen dat op het grondgebied woont en huisonderwijs volgt, niet een lijst van kinderen die huisonderwijs volgen, op basis waarvan een stad of gemeente dan zou kunnen poolshoogte nemen en desbetreffend maatregelen laten nemen door de onderwijsinspectie te verwittigen of, zoals burgemeester Schepmans vandaag gedaan heeft, in te grijpen op het terrein zelf.

Door het voorval in Molenbeek heb ik ook de bedenking of die kinderen geregistreerd zijn in het huisonderwijs van de Vlaamse Gemeenschap of van de Franse Gemeenschap. Bestaat dat daar? En is er daar ook een controle door de onderwijsinspectie van de Franse Gemeenschap?

Minister, wat is uw standpunt in de problematiek van het huisonderwijs, en met betrekking tot de link naar lokale besturen en hun signaalfunctie en het beter opvolgen? Zult u stappen ondernemen om in samenspraak met de Privacycommissie tot een werkbare afsprakennota te komen, zodat de gegevens van de kinderen die huisonderwijs volgen, gedeeld kunnen worden met de lokale besturen en/of de veiligheidsdiensten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u, mijnheer De Ro, voor uw zeer interessante vraag. Ik zal een dubbel antwoord geven. U legt in uw vraag een rechtstreeks verband tussen huisonderwijs en radicalisering. Ik wil in eerste instantie opmerken dat het niet is omdat ouders ervoor kiezen om hun kind huisonderwijs te geven, dat ze per definitie radicaliseren of het slecht zouden voorhebben met hun kind. Als ik denk aan een initiatief als De Lift in Diest, dat huisonderwijs verstrekt aan kinderen met autisme, met de nadruk op informatica, kan ik bezwaarlijk spreken van radicalisering. We moeten opletten dat we niet alle huisonderwijs in één bak gooien en er dan een verdacht sausje over gieten.

We beschikken in België over een bijzonder liberale Grondwet. Er is vrijheid van onderwijs en er is ook de vrijheid om te kiezen om je kinderen zelf les te geven of ze les te laten volgen in een niet door de overheid erkende school. De vrijheid van onderwijs heeft ons al ver gebracht en heeft ons in Vlaanderen een onderwijs opgeleverd dat van een bijzonder hoog niveau en kwaliteit is.

Ik ben het er volkomen mee eens dat ook ons huisonderwijs, net zoals elk onderwijs dat bestaat, onder voldoende toezicht moet staan. Er moeten voldoende controlemechanismen zijn die werken en die erop kunnen toezien dat het ook effectief huisonderwijs is en dat men ook de doelstellingen en de eindtermen haalt.

Wat bestaat er vandaag in Vlaanderen aan controle? Ouders die kiezen voor huisonderwijs, moeten dat uiterlijk de derde dag van het schooljaar aan de overheid meedelen. Dat betekent dus dat we een lijst hebben. Bij die verplichte verklaring hoort een vragenlijst die informatie opvraagt, zoals de taal waarin het onderwijs zal worden verstrekt, de plaats waar het huisonderwijs zal worden gegeven, de afstemming van het huisonderwijs op de leerbehoeften van het kind, en de leermiddelen die gebruikt zullen worden. Op basis van die informatie gebeurt er door de onderwijsinspectie een eerste risico-inschatting van de kwaliteit. De gevallen waar de inschatting het laagst is, worden prioritair door

onze inspectie onderzocht. Men gaat daar dus niet zomaar toevallig toe over. Bij twee negatieve controles moet de leerplichtige opnieuw ingeschreven worden in een erkende onderwijsinstelling.

De criteria die de inspectie voor de risico-inschatting hanteert, zijn zeer duidelijk. Men kijkt prioritair naar, ten eerste, jongeren die jonger zijn dan 12 jaar en voor de eerste maal inschrijven in huisonderwijs. Ten tweede: jongeren ouder dan 16 jaar die voor de eerste maal inschrijven in huisonderwijs. Ten derde: jongeren die drie jaar huisonderwijs volgen en nog geen controle kregen, worden prioritair gecontroleerd. En ten slotte moeten alle betrokken jongeren ook deelnemen aan examens bij de examencommissie. Je kunt dus niet zeggen dat er geen controlemechanismen bestaan in Vlaanderen. Het is wel zo dat een analyse gemaakt wordt en dat op basis van die analyse een selectie gebeurt. Men gaat niet lukraak controleren. Men volgt een aantal criteria, doet een risico-inschatting en gaat controleren waar men ervan uitgaat dat de risico's het grootst zijn.

U hebt cijfers gegeven voor het schooljaar 2013-2014. Als ik de cijfers neem voor het schooljaar 2014-2015, dan waren er 451 jongeren van onze lijst die aan een van de criteria voldeden. 134 waren jonger dan 12 en volgden voor de eerste keer huisonderwijs. 186 waren ouder dan 16 en zaten voor het eerst in huisonderwijs. En er waren er 131 die 3 jaar zonder controle waren. Van de 451 hebben er 203 effectief een controle gekregen. Dat is dus ongeveer de helft.

Er kan ook, zoals u terecht opgemerkt hebt, een controle gebeuren na melding door andere instanties. Soms vraagt men bijvoorbeeld in het kader van een gerechtelijk onderzoek om op onderzoek te gaan.

Wat u nu stelt, is dat lokale besturen hun signaalfunctie niet ten volle kunnen opnemen, omdat ze geen informatie hebben over wie er huisonderwijs volgt. Ik begrijp die vaststelling volkomen. Ik vind het ook een taak van de lokale overheden om dat mee op te volgen. Maar nog eens: het is niet omdat een ouder voor huisonderwijs kiest, dat er sowieso sprake is van radicalisering. We moeten proberen om de kerk daar in het midden te houden.

U gaf zelf al aan dat we ook rekening moeten houden met privacyredenen. We hebben over deze problematiek een vraag gesteld aan de Vlaamse Toezichtcommissie. Ik vind dat wel relevant genoeg om te weten wat we moeten doen. Als bijvoorbeeld de burgemeester van Mechelen een lijst vraagt van alle leerlingen die huisonderwijs volgen, mag mijn administratie dat dan zomaar doen of niet?

Een van de toetsstenen in het kader van de privacy is de verenigbaarheid met het doel van de verdere verwerking. Die controle moet voor elke doelstelling apart gebeuren. Voor het doel van de controle op de leerplicht is daaraan voldaan. Mijn inspectie mag dus passeren om de leerplicht te controleren. Maar voor andere doelstellingen is dat niet zo evident, onder meer om de volledige lijst te geven in het kader van de strijd tegen radicalisering. Gegevens die voor een bepaalde doelstelling meegedeeld worden, kunnen we niet zomaar voor andere doelstellingen doorgeven. Ook een lokaal bestuur mag gegevens niet zomaar aan de lokale politie meedelen. Je moet er dus voor zorgen dat je doelmatig informatie verschaft.

Ook aan de andere voorwaarden in de Privacywet moet voldaan zijn, zoals de proportionaliteit en de beveiliging van de gegevens. De mededeling van alle leerlingen huisonderwijs zal in een aantal gevallen en voor een aantal doelstellingen disproportioneel of niet relevant zijn. Volgens de Privacycommissie hebben nog niet alle lokale besturen een voldoende informatieveiligheidsplan en een goedgekeurde informatieveiligheidsconsulent. Dat vind ik ook wel een aandachtspunt. Als je die informatie geeft, moet je ook zeker zijn dat ze daar voldoende veilig zal zijn.

De Vlaamse Toezichtcommissie heeft mij op 21 januari 2016 een advies bezorgd. Daarin staat dat als lokale besturen lijsten met leerlingengegevens willen, zij een machtiging nodig hebben van de Vlaamse Toezichtcommissie en in hun aanvraag de legitieme doeleinden moeten motiveren waarvoor die gegevens noodzakelijk zijn. Het is dan aan de lokale besturen in kwestie om daar initiatief in te nemen. Ik kan als overheid niet vragen om dat systematisch aan alle lokale besturen te geven, die er dan hun plan mee kunnen trekken. Een gemeente die dat wenst, moet een aanvraag doen bij de Toezichtcommissie. Als lokale besturen legitieme doelen aangeven – en ik kan er zo wel een aantal bedenken – en de machtiging krijgen, dan zullen die besturen voor die doelen de gevraagde informatie krijgen.

Anders is het als het gaat over informatie die wordt gevraagd in het kader van een gerechtelijk onderzoek. Mijn administratie wordt daar vaak over bevraagd en die informatie wordt sowieso verstrekt. Als het gaat over inlichtingen van politionele diensten, dan bestaan er kaders voor wat we wel en niet zomaar kunnen geven. Dat is geen probleem. Als het gaat over vragen van lokale besturen, moeten we goed nagaan voor welke doeleinden en in welke hoedanigheid de vraag is gesteld. De gemakkelijkste manier om de lijst te krijgen, is de machtiging te vragen aan de Toezichtcommissie en dan geven we de gegevens zonder problemen.

Ik heb u het controlesysteem gegeven. Misschien is het met het oog op het versterken van ons huisonderwijs in de toekomst wel nuttig naar analogie met de werkwijze van de examencommissie verplichte informatievergaderingen te plannen voor ouders, leerlingen en leerkrachten. Dat biedt extra informatie voor de risico-inschatting. Een voorwaarde voor het aanbieden van huisonderwijs is dat je zo'n informatiesessie bijwoont, dat je weet hoe het in elkaar zit. Zo zien we automatisch wie het inricht. We moeten wel nagaan of dat zomaar kan, of het een piste is die we succesvol kunnen organiseren. Mijn enige bekommernis is niet om het huisonderwijs onmogelijk te maken, maar om de kwaliteit ervan zo goed mogelijk te garanderen en de mogelijke problemen snel te detecteren en efficiënt in te dijken.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Het is een zeer goede toevoeging en geen beperking van het grondrecht om zelf onderwijs te geven, dat er wordt opgelegd om een informatievergadering te organiseren voor wie het wil inrichten en voor de ouders. Daarmee brengen we al een stukje licht in de duisternis.

Minister, u zei dat er 451 jongeren die dit jaar huisonderwijs volgen, aan minstens een criterium beantwoorden. 451 jongeren, dat is de potentiële groep binnen grote groep, waar de inspectie dit jaar mogelijks op bezoek is geweest of nog zal gaan. Hoeveel van die 451 zijn er effectief gecontroleerd?

Minister Hilde Crevits: 451 voldeden aan een van de criteria, 134 jongeren waren jonger dan 12, 186 waren ouder dan 16 en voor het eerst in huisonderwijs, en 131 waren er 3 jaar lang niet gecontroleerd. Daarvan zijn er in het schooljaar zelf 203 effectief gecontroleerd.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, mijn vraag om uitleg dient absoluut niet om iedereen die onder het statuut van huisonderwijs valt, verdacht te maken. Het grondrecht is op dat vlak zeer duidelijk, maar kinderrechten, veiligheid en openbare orde zijn dat ook. Die moeten in evenwicht zijn met dat grondrecht om zelf onderwijs aan te bieden.

Minister, we hebben het onlangs gehad over de rol van lokale besturen inzake leerplichtcontrole. Om dat te doen, moeten de lokale besturen de nodige informatie hebben. U zegt nu dat de Vlaamse opvolgingscommissie – het deel van de

Privacycommissie dat wij moeten aanspreken – u als advies heeft gegeven dat als gemeenten dat willen, ze een machtiging moeten aanvragen bij u, en dan wordt dat wel of niet goedgekeurd. Ik begrijp dat er een machtiging moet worden gegeven, maar als de gemeenten dat jaarlijks moeten aanvragen voor iets wat in de commissie Radicalisering als een evidente regierol wordt beschreven, als iets dat in het plan Kanaal door de federale overheid expliciet aan de zes Brusselse en een Vlaams-Brabantse gemeente wordt opgedragen om huisonderwijs of spijbelen beter te controleren, dan zullen we die stap zetten, hoewel het nogal omslachtig is. Het zal kleinere gemeenten met minder mogelijkheden niet direct aanzetten om hun rol op te nemen.

We zitten met de 19 Brusselse gemeenten, maar ook met de rand- en taalgrensgemeenten. Moeten die gemeenten dan een aanvraag doen bij de Vlaamse opvolgingscommissie? En ook bij de Franse opvolgingscommissie om de data te krijgen van de Franse Gemeenschap? Op het grondgebied van mijn stad gaan er kinderen naar het Franstalig onderwijs. Op het grondgebied van Schaarbeek gaan er kinderen naar Nederlandstalige scholen. Het wordt voor gemeenten niet onmogelijk om die rol op te nemen, maar wel niet zo gemakkelijk.

Minister, u hebt al gezegd dat u met uw voormalige collega Milquet al vorderingen had gemaakt op een aantal terreinen, onder andere inzake capaciteit. Over het opvolgen van leerlingen verdienen de afspraken met de Franse Gemeenschap misschien wel wat aanscherping. Ik hoop dat de Franstalige opvolgingscommissie hetzelfde advies geeft als de Nederlandstalige. Dan weet ik dat er volgend jaar minder huisonderwijs zal zijn in Brussel op onze lijst, dat ze zullen uitwijken naar de Franse lijst. Dat is altijd zo. De Nederland- en België-route inzake asiel en familiehereniging zijn ook gekend, maar hier mogen we dat niet laten gebeuren. Ik roep de beide ministeries op om nog sterker samen te werken. Het is een kleine groep, maar die groeit, bijvoorbeeld in Mechelen, en die verdient ons bezorgdheid, zie maar wat er vandaag in Molenbeek is gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Wat er in Molenbeek gebeurd is, maakt die vraag zeer relevant. Ik contacteerde onze schepen van Onderwijs daar, die bevestigt dat men er geen flauw idee van had en dat dit door toeval aan het licht is gekomen, nadat een buurvrouw iets verdachts had gesignaleerd en men ter plaatse is gaan kijken. Dan vraag ik mij af hoe zoiets wordt opgevolgd. Wie zijn die kinderen? Waren ze ingeschreven in een bepaalde school? Waren ze allemaal geregistreerd als leerlingen met thuisonderwijs? Wordt nagekeken hoelang ze al op die school zitten? Kunnen er niet, rekening houdend met de bescherming van de privacy, bepaalde dingen onderzocht worden? Als je bijvoorbeeld ziet dat in een bepaalde wijk of buurt de registraties van thuisonderwijs plots fors toenemen, kan de inspectie niet opgevoerd worden? Zijn er geen tussenvormen mogelijk om die problematiek te bestrijden?

Hoe wordt nu opgevolgd waar die 38 kinderen tussen 3 en 8 precies op school zaten?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Met recente regelgeving werden een aantal zaken wel al ondervangen. De verklaring van huisonderwijs bevat een onderdeel over de gegevens van het huisonderwijs. Daarin wordt gevraagd om het adres in te vullen waar het huisonderwijs wordt verstrekt evenals de periode waarin het huisonderwijs wordt verstrekt. Dat wil zeggen dat we op de administratie alle adressen hebben waar huisonderwijs wordt verstrekt. Dat lijkt me wel belangrijk, want in die 'underground' school, moeten er wel leerlingen gezeten hebben die niet aangemeld waren.

Minister, laten we de cijfers wat betreft individueel en collectief huisonderwijs nog eens bekijken. In 2013-2014 hadden we 1040 verklaringen van leerlingen die individueel huisonderwijs volgden en 1291 verklaringen van leerlingen die collectief huisonderwijs volgden. Collectief huisonderwijs kan van alles zijn. Het kan een vorm zijn die je kunt beschouwen als een privéschool, waar je een directeur, een postbus en een georganiseerde pedagogische begeleiding hebt. Het kan ook andere vormen aannemen. Het lijkt mij in elk geval zinvol om ook gerichte controles uit te voeren op het collectief onderwijs. Je kunt je immers afvragen wie daar voor de klas staat en wie wat doet in dat collectief huisonderwijs. Vanaf het moment dat er meer leerlingen zijn dan de eigen kinderen, gaat het om collectief onderwijs. Die moeten we nader opvolgen, zowel wat de kwaliteit van het onderwijs betreft, als met betrekking tot de vraag wie daar leerkracht is. Binnen het kader dat de Vlaamse inspectie gebruikt inzake de rechten van de mens en de rechten van het kind om te onderzoeken of de eindtermen gelijkwaardig zijn, kunnen we dan sneller een onderscheid maken tussen 'knipperlichtplaatsen' en plaatsen waar huisonderwijs gegeven wordt waar we relatief gerust in kunnen zijn. Iets anders is het gegeven waar collega De Ro naar heeft verwezen, namelijk de Belgische context. Wat er in Brussel gebeurt of bij leerlingen die in het ander landsgedeelte les volgen, daar hebben we veel minder zicht op, laat staan op de situatie van leerlingen die in het buitenland les volgen als ze daar niet gedomicilieerd zijn. Het kan zijn dat een kind in het buitenland les volgt terwijl het hier gedomicilieerd is. Het is ouders niet verboden hun kind elke dag naar Frankrijk of Nederland te brengen om er school te lopen. Ik woon zelf in het Waasland, en Hulst is voor mij dichterbij dan Antwerpen of Sint-Niklaas.

Minister, ik wil u oproepen om de tools die u momenteel al in handen heeft door de gewijzigde regelgeving, maximaal te gebruiken om via datamining gerichte controles uit te voeren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wat de sluiting in Sint-Jans-Molenbeek betreft, heeft het lokaal bestuur, volgens de informatie die we vanochtend hebben opgevraagd, die beslissing genomen vanwege de infrastructuur. De reden voor de sluiting was niet dat het om niet-kwalitatief huisonderwijs ging. Dat kon in dit geval ook niet. Het waren ook kinderen tussen 3 en 8 jaar en de leerplicht begint maar op 6 jaar. Alles wat ik heb gezegd, geldt uiteraard maar vanaf de leerplichtleeftijd.

De school werd gesloten door het lokale bestuur en niet door diensten van Onderwijs. Bij ons voldoet dat huisonderwijs niet. Ik heb ook begrepen dat het om Franstalige kinderen gaat. Of ze effectief Frans spreken, weten we niet. Ze zijn bij ons niet aangemeld, maar het is wel zo dat kinderen maar vanaf de leerplichtleeftijd aangemeld zijn. Ik wil gerust met de collega's van de Franse Gemeenschap spreken over hoe zij dat aanpakken, maar ik moet ook maken dat onze eigen controlemechanismen goed kunnen functioneren.

Ik ben gevoelig voor de opmerkingen van de heren De Ro en Daniëls en mevrouw Meuleman: er bestaan tussenvormen van controle. Maar als wie jonger dan 12 jaar is en voor de eerste keer inschrijft, of ouder dan 16 jaar is en voor de eerste keer inschrijft, en drie jaar lang niet gecontroleerd is: dat vind ik goede buffers. Die gelden zowel voor de collectiviteit als voor het individu. Ik wil daar nog extra criteria aan toevoegen, maar 450 is al een vrij grote groep. Ik zou graag de hele risicogroep controleren. Nu is het ongeveer 50 procent. Maar daarvoor moeten we bekijken of we de inspectie kunnen versterken. Ik ben zeker bereid om het kader te versterken. Tussenvormen zijn ook oké. Maar als je alle tussenvormen bekijkt, zul je heel snel bij de groep belanden die we nu al hebben aangeduid als risicogroep.

Ik denk ook dat een informatievergadering een goede zaak zou zijn. Maar laat dat ons nog eventjes bekijken, we kunnen dat dan misschien in onze regelgeving inschrijven.

Het Kanaalplan en de rol van de lokale besturen: voor mij is alles goed. Als er in het kader van een gerechtelijk onderzoek naar misdrijven inlichtingen worden gevraagd, geven wij sowieso alle informatie. Maar als een burgemeester op een dag een lijst vraagt van alle jongeren die in het buitenland studeren, of van alle jongeren die huisonderwijs krijgen ... – het krijgen van huisonderwijs is geen aanwijzing van een misdrijf. We moeten daar het evenwicht goed zien te vinden tussen het recht op privacy en het recht op veiligheid dat we moeten garanderen. Ik vraag het aan de Toezichtcommissie. Mijn administratie is zeer gesteld op de vrijheid van onderwijs en op privacyrechten, en wil niet zomaar zaken doorgeven zonder zeker te zijn dat ze in een beveiligde omgeving terecht komen. De Toezichtcommissie heeft gezegd dat als de lokale overheden dat willen, ze de vraag moeten stellen. Ik sluit niet uit dat als je die vraag in de juiste context stelt, men dat niet iedere keer opnieuw zal moeten doen, maar dan moet je zo'n dossier wel indienen. Als het wordt gevraagd in het kader van gerechtelijke onderzoeken, geven wij zeer gemakkelijk die informatie. Dat is ook onze plicht.

Ik wil gerust nog eens samenzitten met de mensen van de Toezichtcommissie en een afvaardiging van onze lokale besturen. De regels zijn duidelijk: als het niet is in het kader van een strafonderzoek, moeten we wel, ondanks het Kanaalplan en ondanks de regierol, een klein beetje de privacy beschermen. Dat is het evenwicht dat wij zoeken.

De heer Somers had mij een brief geschreven om die inlichtingen te krijgen. Er werd teruggekoppeld naar hem. Het zou goed kunnen dat de aanvraag al weg is. Mijn leidinggevende ambtenaren hebben contact gehad met hem. Ik heb er geen probleem mee om aan iedereen die het vraagt de lijst te geven. Maar ik moet wel weten dat de informatie op een correcte wijze wordt verschaft.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik ben blij met heel wat elementen van uw antwoord. Ik merk aan het aantal kinderen en ouders die werden gecontroleerd dat uw diensten effectief een grotere inspanning leveren. Dat werd meerdere keren gevraagd. Als daar wordt op ingegaan, is dat belangrijk. Ik ben ook blij dat u inziet dat we mogelijk met een problematischere situatie zitten daar waar er gemakkelijker naar een andere gemeenschap kan worden uitgeweken. Het kruisbestuiven van elkaars informatie is heel belangrijk. Maar als we de rol die lokale besturen moeten opnemen in dit particuliere stukje van de leerplichtcontrole belangrijk vinden, maar ook in de bredere zin, in het kader van spijbelen en de leerplichtcontrole, dan zouden we een soort van draaiboek moeten maken, ook voor kleinere gemeenten die die rol willen opnemen. Ik zie het nog wel zitten dat Vilvoorde of Mechelen of Antwerpen een machtiging aanvragen, de regelgeving naleven of een beveiligde informatieomgeving creëren. Met betrekking tot radicalisering zien we dat op de plaatsen waar het fenomeen zich het eerst heeft voorgedaan, mensen verhuizen naar plaatsen waar er minder controle is en waar men kan opgaan in de grote massa, of dat ze verdwijnen op plekken waar twee gemeenschappen die controle zouden moeten doen. Het zou goed zijn om dat thema eens uit te benen met de mensen van de VVSG.

Minister, uw antwoord geeft mij voldoende bevestiging dat we op de goede weg zijn. Wij moeten dit verder opvolgen, ook in de commissie Radicalisering volgende week.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb nog geen antwoord gekregen op mijn vraag wat er nu gebeurt. Ik begrijp dat dit antwoord moeilijk te geven is.

Minister Hilde Crevits: Zolang ze niet leerplichtig zijn, moeten ze niet naar school gaan. Zijn zij aangemeld in het Nederlandstalig of in het Franstalig onderwijs?

Elisabeth Meuleman (Groen): Er waren er bij tot 8 jaar. Kunt u zeggen hoe dat opgevolgd wordt?

Minister Hilde Crevits: Leerplichtige kinderen moeten normaal gezien op een lijst staan waaruit blijkt dat ze ingeschreven zijn, ofwel moet er een verklaring zijn dat ze huisonderwijs genoten hebben. Als ze bij ons geen verklaring hebben afgelegd en ze zijn bij ons niet geregistreerd in een van onze scholen, dan moeten we bekijken of ze in de Franse Gemeenschap geregistreerd zijn of ingeschreven. Als ze dat niet zijn, is dat een inbreuk op de leerplichtreglementering. Dat wordt dus evident opgevolgd. Dat zal in globo een staartje krijgen. Het is evident dat de lokale besturen daarvan worden verwittigd.

Een ander interessant gegeven zou kunnen zijn: jongeren of ouders die een verklaring van huisonderwijs op een bepaald adres hebben gedaan en dan plots van de radar verdwijnen. Als ze zich dan in de andere taalgemeenschap geregistreerd hebben, kun je ze op die manier ook als risico gaan opvolgen. Maar we moeten de regeling in onze andere taalgemeenschap nog eens grondig screenen, om te kijken of zij eenzelfde niveau proberen te halen om de kwaliteit te garanderen. Dat is ons nog niet helemaal duidelijk.

Jo De Ro (Open Vld): Hebt u binnenkort nog overleg met uw nieuwe collega?

Minister Hilde Crevits: Ja, ik heb haar al gezien. Dat was bij minister Bacquellaine. We hebben afgesproken dat we binnenkort met de drie ministers eens zouden samenkomen, omdat het voor haar ook nieuw is.

Jo De Ro (Open Vld): Ik denk dat dit thema, in het bredere kader van wat Onderwijs kan doen met betrekking tot radicalisering, daarbij dan het best op de agenda zou staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.